

Mendelova univerzita v Brně
Agronomická fakulta
Ústav aplikované krajinné ekologie

**Návrh využití bývalého vojenského areálu v chráněné krajinné
oblasti Poodří**
Diplomová práce

Vedoucí práce:
Ing. Hana Středová, Ph.D.

Vypracovala:
Bc. Eva Bartošová

Brno 2015

Zadání

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem práci: Návrh využití bývalého vojenského areálu v chráněné krajinné oblasti Poodří vypracovala samostatně a veškeré použité prameny a informace uvádím v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů a v souladu s platnou *Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací*.

Jsem si vědoma, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity, že předmětná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Brně dne:.....

.....
podpis

Poděkování

Za odborné rady děkuji vedoucí práce Ing. Haně Středové, Ph.D.

Mé poděkování patří i otci Mgr. Ivanu Bartošovi za podporu a upřímnou kritiku mé práce, která mě vedla k lepším výsledkům.

Abstrakt

Práce se zabývá problematikou brownfieldů. Podrobně řeší brownfieldy vojenského původu. Cílem práce je navrhnout nové využití konkrétního vojenského brownfieldu, který se nachází v chráněné krajinné oblasti Poodří. Bývalý vojenský areál sloužil jako skladiště pohonných hmot pro letiště Mošnov. V roce 2012 přešel pod správu Agentury ochrany přírody a krajiny ČR. V současné době areál nemá žádné využití a chátrá.

Nové využití vychází z podrobného průzkumu areálu a širších podmínek. Návrh nového využití respektuje požadavky Agentury ochrany přírody a krajiny ČR, je realizovatelný a dlouhodobě udržitelný.

Klíčové slova:

Brownfield

Obnova

Rozvoj

Venkov

Abstrakt

This thesis deals with brownfields and is focused on the issue of brownfields of military origin in detail. The aim of this thesis is to propose an new utilisation of a specific military brownfield located in the protected landscape area Poodří.

The former military area has been used as storehouse of fuel for the airport Mošnov. This area came under the administration of the Nature Conservation Agency of the Czech Republic in the year 2012. Nowadays the area has no use and deteriorates.

An new utilisation is based on a detailed research of this area and on broader conditions. The proposal for an the utilisation respects requirements of the Nature Conservation Agency of the Czech Republic, is feasible and sustainable.

Key words:

Brownfield

Regeneration

Development

Rural area

Obsah

1 Úvod.....	7
2 Cíle práce.....	8
3 Literární přehled.....	8
3.1 Venkov	8
3.1.1 Trvale udržitelný rozvoj venkova.....	9
3.2 Brownfield	10
3.3 Armáda ČR.....	15
3.4 Vojenské brownfieldy	17
3.4.1 Dělení vojenských brownfieldů.....	17
3.4.2 Příklady obnovy armádních brownfieldů z ČR.....	18
4 Metodika a materiály.....	19
5 Výsledky.....	21
5.1 Podrobný popis aktuálního stavu.....	21
5.2 Základní údaje	22
5.3 Historie areálu	22
5.4 Přírodní podmínky	23
5.5 Chráněná území.....	28
5.6 Stav sítí	28
5.7 Zdroje vody.....	29
5.8 Dopravní dostupnost.....	30
5.9 Stavby	30
5.10 Stav plánování v území.....	35
5.11 Činnost v areálu v posledních pěti letech.....	35
5.12 SWOT analýza	36
5.13 Zdroje financování.....	38
5.13.1 Metodický postup při podání žádosti o financování areálu.....	43
5.14 Podmínky AOPK ČR a partneři.....	43
5.15 Návrhy nového využití.....	46
5.16 Návrh nového využití	49
5.16.1 Nové využití.....	49
5.16.2 Další rozvoj.....	55
5.16.3 Přehled financování	57
6 Diskuse.....	59
7 Závěr.....	60
8 Literatura.....	61
9 Seznam obrázků.....	65
10 Seznam tabulek	66
11 Seznam zkratk.....	66
Přílohy.....	67

1 ÚVOD

Krajina je prostor, má své hranice a limity. Její plocha je jasně daná, dále se nerozrůstá. Proměnlivé je její využití. Její vzhled, funkce dokáže ovlivnit jen málo organismů, z nichž je nejvýznamnějším činitelem člověk. Záleží na člověku, jestli krajina degraduje, nebo se vyvíjí udržitelným směrem. Čas mění nároky a tlak člověka na krajinu. V minulosti se člověkem opuštěné lokality rychle navracely zpátky do přírodního nebo přírodě blízkému stavu. Vedlo k tomu využívání dostupných přírodních materiálů, šetrnější hospodaření. V současnosti je revitalizace opuštěných míst záležitostí dlouhodobou a značně nákladnou. Je to dáno tím, že jsou použity materiály, které se rozpadají stovky let.

Důležitým faktorem je rozrůstání lidské populace s tím i spojené zvýšené nároky na prostor. Lidské sídla se rozrůstají a přitom dochází k opuštění nevyužívaných areálů, vzniku brownfieldů. Otázkou zůstává, co zbude z naší krajiny, pokud nezačneme nakládat s prostorem rozumně, úsporně a promyšleně.

Jedním z řešení je znovu využívat brownfieldy a zabránit nadbytečné expanzi lidských aktivit do volné krajiny.

Autorka je dlouholetým členem a předsedou Českého svazu ochránců přírody Studénka. ČSOP Studénka se zabývá praktickou ochranou přírody v CHKO Poodří a přilehlých oblastech. Za 20 let působení realizovalo celou řadu projektů zlepšujících stav životního prostředí. Spolek se zaměřuje na projekty: sanace černých skládek, úklid odpadů po povodních, výsadby, mapování a likvidace invazních druhů, mapování a ochrana starých ovocných odrůd, tvorba naučných stezek...

Téma práce si vybrala zcela záměrně, aby zjistila možnosti vojenského brownfieldu v CHKO Poodří. Nově nabyté zkušenosti a znalosti poslouží jako podklad pro činnost ČSOP v území.

2 CÍLE PRÁCE

Cílem práce je vytvoření návrhu nového využití vojenského brownfieldu v CHKO Poodří. Návrh bude vycházet z podrobného seznámení s lokalitou v oblastech historie využívání areálu, přírodních podmínek, ochrany přírody a krajiny. Dále se práce zaměří na stav sítí v areálu, zdroje užitkové a pitné vody, dopravní dostupnost, stavby v areálu, stav územního plánování a činnost v areálu v posledních pěti letech. Nový návrh bude vycházet ze SWOT analýzy a reálných zdrojů financí pro realizaci projektů v areálu. Další kritéria, podle kterých bude návrh koncipován, budou vycházet z požadavků AOPK ČR, subjektu oprávněného k nakládáním s majetkem státu. Nový návrh bude řešit všechny důležité aspekty obnovy, bude realizovatelný a udržitelný. Bude řešit způsob nového využití, využití jednotlivých ploch a objektů, pracovní pozice, dostupnost, zdroje energií, zdroje pitné a užitkové vody, nakládání s odpady a odpadními vodami a další možný rozvoj areálu.

3 LITERÁRNÍ PŘEHLED

Brownfieldy lze rozdělovat do několika kategorií. Podstatný vliv na brownfield má jeho poloha. Městské brownfieldy jsou často pro investory mnohem atraktivnější, jejich nové využití je mnohem lukrativnější. Brownfieldům na venkově je potřeba věnovat více úsilí. Sanace zátěží mnohdy vyžaduje větší náklady než stavba na zelené louce. Začlenění brownfieldů do krajiny a do ekologických toků látek opět vyžaduje nemalé finanční prostředky, také je potřeba brát ohled na sociální problematiku venkova.

Praktická část diplomové práce se zabývá revitalizací konkrétního vojenského brownfieldu na venkově, proto se hlouběji nezabývám problematikou brownfieldů v městech.

Na brownfieldy venkovského prostoru je potřeba nahlížet v kontextu venkovské problematiky, proto začátek rešerše věnuji vymezení pojmů jako je venkov a trvale udržitelný rozvoj venkova.

3.1 Venkov

Poloha brownfieldu ovlivňuje řadu faktorů jeho obnovy. Areál se nachází v území, které se dá definovat jako venkovský prostor.

Definice venkova je v literatuře několik. Časté je rozdělení na město a venkov. Pokud by jsme chtěli více specifikovat místo ve volné krajině můžeme rozdělit prostor na urbánní krajinu (na trvale obydlené části tzn. města), rurální krajinu (venkov) a divočinu. Divočina ale

v ČR nemá téměř žádné zastoupení, i v oblastech národních parků divočinu do jisté míry utváří člověk. Volnou krajinu tedy definice označuje za venkov.

Další možným výklad je: venkov je prostor vytvářený mozaikou sídel a krajiny mezi nimi. Dále tato definice zohledňuje prostorovou strukturu, charakter hospodářství, společnost. Tyto už více konkrétní body rozdělují venkovské prostředí na specifické celky, které je třeba důrazně oddělovat při řešení problému v jednotlivých lokalitách, stejně jako je potřeba multidisciplinární přístup k řešení těchto problémů (Binek a kol, 2007).

3.1.1 Trvale udržitelný rozvoj venkova

Voda, vzduch, půda a prostor jsou vyčerpatelné. Je potřeba uvědomit si jejich hranice a možnosti. V rámci brownfieldů řešíme prostor. Venkovský prostor obsahuje a zabezpečuje přírodní zdroje, které za ideálních podmínek vytváří vyvážené ekosystémy.

„Účinná ochrana životního prostředí, tedy ochrana přírodních zdrojů, se stává bezpodmínečným základem veškerého budoucího lidského konání.“

Zásady, které je potřeba dodržovat, aby se venkov stal perspektivním místem:

- Na zlepšení kvality životního prostředí pracovat v nadregionálním měřítku.
- Zaměřit se na zachování a regeneraci nenahraditelných zdrojů.
- Podporovat zemědělství a lesnictví jako stabilizační prvek.
- Orientovat se na způsoby hospodaření šetrné k životnímu prostředí.
- Respektovat přírodní zákonitosti.
- Hospodařit úsporně, šetrně s využitím obnovitelných zdrojů energie.
- Preferovat šetrnou turistiku.
- Respektovat kulturní hodnoty a specifika venkovského prostoru (Urbášková, 2013).

Víme tedy, kde se brownfield nachází a jaké zásady dodržovat. Dalším krokem je dobře pochopit problematiku brownfieldů, které se budu podrobně věnovat v následujících textech.

3.2 **Brownfield**

Pojmenování brownfield.

Pojem pochází z anglického spojení brown (hnědá) a field (pole). Toto označení vzniklo jako opak používaného slovního spojení greenfield (zelené louka, pole) (Kadeřábková, 2009, Vráblík, 2007).

Používanými synonymy jsou deprimující zóny, narušené pozemky, úhor (toto pojmenování se nevyžívá), nejčastěji se v ČR využívá pojmenování brownfield.

Brownfield je možno nahradit více slovními českými ekvivalenty např. opuštěné, bývalé, zastaralé průmyslové objekty, devastované pozemky, pozemky se starou zátěží. Výhodou převzetí názvu je ulehčení vyhledávání na světových internetových zdrojích (Kadeřábková, 2009, Ministerstvo životního prostředí, 2007).

Definice pojmu

Existuje celá řada definic, většinou jsou odlišné z hlediska pohledu definujícího. Definice ministerstva průmyslu a obchodu označuje brownfields jako nemovitosti, které nejsou dostatečně využívány, jsou zanedbávány a mohou být využity pouze v případě realizace Projektů regenerace nebo Projektů rekonstrukce objektu (Kadeřábková, 2009).

Další vysvětlení pojmu brownfield:

„Plochy zcela nebo částečně opuštěné, u nichž je problém s jejich dalším využitím". (Vráblík, 2007) „Komplexy, které ztrácejí či ztratily své původní funkční využití. Obvykle se nacházejí v blízkosti velkých sídelních útvarů (v centru nebo na okraji, výjimečně mimo něj), dosahují větší rozlohy (v ČR se systematicky evidovaly areály 2 ha a více) a v převážné míře jsou nositeli ekologické zátěže" (Kadeřábková, 2009).

Problémy spojené s brownfieldy

Problematiku lze rozdělit do několika okruhu: ekonomické (ztráta atraktivity území pro investory, návštěvníky, zhoršení podnikatelských možností...), finanční (zátěž pro místní rozpočet...), územní (podpora nové výstavby, znevýhodnění okolí...), ekologické (znečištění, narušení krajinného rázu...), sociální (nezaměstnanost, kriminalita...) (Kadeřábková, 2009). Problémy brownfieldy zasahují do celé řady vědních disciplín a jejich řešení tedy vyžaduje multidisciplinární přístup (Vráblík, 2007).

Stručná historie brownfieldů v ČR

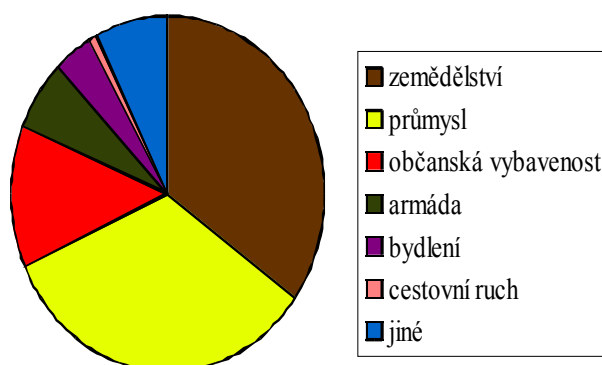
Problémy s brownfieldy se začínají projevovat od druhé poloviny 90. let, jako reakce na ekonomickou situaci. Dochází ke změnám podnikání, modernizaci podniků a na straně druhé naopak k úpadku řady velkých a středních firem, dezindustrializaci, reindustrializaci.

K významným změnám dochází v průmyslu, zemědělství se diverzifikuje. Brownfieldy vznikají jako důsledek rozpadu vlastnické struktury, nejasných majetkových vztahů, odhalení ekologických zátěží.

Další novou fází vzniku brownfieldů podporuje trend suburbanizace (komerční i sídelní). Namísto obnovy chátrajících areálů, dochází k stavbě na zelené louce (Kadeřábková, 2009).

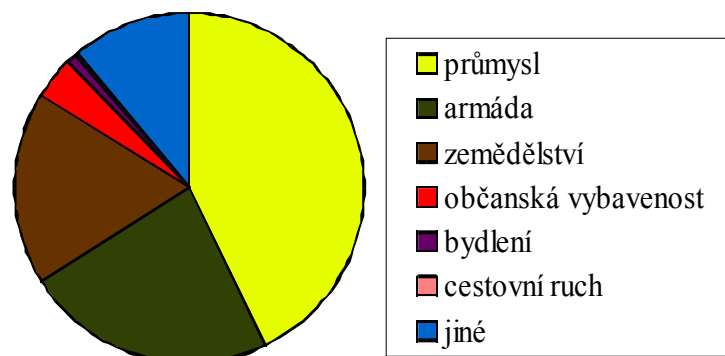
Aktuální stav brownfield

Podle Vyhledávací studie vytvořené v roce 2007 je v ČR 2 355 brownfieldů a to na přibližné rozloze 11 000 ha. Počet brownfieldů nezahrnuje brownfieldy Prahy a brownfieldy vzniklé těžební činností. Podle průzkumu se až 50 % brownfieldů vyskytuje v obcích s počtem obyvatel pod 2 000 (Národní databáze brownfieldů, 2008, Kadeřábková, 2009).

Obr. 1: Zastoupení brownfieldů v ČR podle využití (Národní databáze brownfieldů, 2008).

Nejvíce brownfieldů tvoří objekty původně využívané k zemědělství (34,9 %), druhou nejobsáhlejší skupinou jsou průmyslové objekty (33 %), poslední skupinou významně zastoupenou v procentuálním poměru jsou objekty občanské vybavenost (12 %).

Obr. 2: Struktura brownfieldů v ČR dle plochy (Národní databáze brownfieldů, 2008).

Nejvíce plochy zaujímají průmyslové objekty (42 %). Druhou největší rozlohu mají armádní objekty a třetí zemědělské objekty (Národní databáze brownfieldů, 2008).

Národní databáze brownfieldu

Národní databáze brownfieldů je nástroj Národní strategie regenerace brownfieldu. Databázi vytvořila agentura CzechInvest ve spolupráci s jednotlivými kraji. Cílem databáze je popsat nevyužívané nebo neefektivně využívané lokality, podporovat podnikání a bydlení, zjednodušit hledání lokalit tuzemským i zahraničním investorům, konkurovat výstavbě na zelené louce. Databáze nabízí veřejný vyhledávací systém umožňující vyhledávat brownfieldy podle: kraje, typu lokality, předchozího využití, rozlohy (Národní databáze brownfieldů, 2008).

Typologie

Brownfieldy lze rozdělovat podle jejich původního využívání na:

- „Nevyužívané průmyslové zóny v urbanizovaném území“ Jejich vznik zapříčinil odklon od těžkého průmyslu.
- „Nevyužívané administrativní objekty ve vnitřních zónách měst“ Objekty, na jejichž opravu nebo další využívání chybělo dostatečné finanční zabezpečení.
- „Nevyužívané objekty Českých drah a Správy železniční dopravní cesty“ Často velice architektonicky zajímavé budovy, které již České dráhy nevyužívají. Problém vyvstává s nedostatečnou inventarizací a zdlouhavým převodem do soukromého vlastnictví. Velká část budov se nachází v neopravitelném stavu a jediným řešením je demolice.
- „Nevyužívané objekty ozbrojených složek.“ Armádní brownfieldy vznikaly například odchodem sovětských vojsk, v současné době jsou tendence rušit vojenské újezdy...

- „Nevyužívané zemědělské objekty." Vznik těchto brownfieldů způsobil odklon od intenzivní zemědělské výroby, rušení JZD...
- „Pozůstatky ukončené důlní činnosti těžby nerostných surovin." Sanace a revitalizace takto zatížených území vyžaduje vysoké investiční náklady. Jedná se o dlouhodobý proces (Kadeřábková, 2009).

Další způsob klasifikace je zaměřen na ekonomickou atraktivitu území. O zařazení rozhoduje umístění objektu (cena pozemku), výše poškození objektu a náklady na jeho sanaci, sociální sféra a propagace lokality.

Brownfieldy se podle zmíněných faktorů dělí na:

- „Projekty s nulovou bilancí - Whitefields." Objekt se nachází v atraktivní lokalitě, podpora z veřejných prostředků není nutná.
- „Projekty s mírnou podporou - Greyfields." Brownfieldy, které se nachází v méně atraktivních lokalitách. Jejich obnova vyžaduje silnou podporu z veřejných prostředků. Poměr soukromých a veřejných investic se pohybuje kolem 1:5.
- „Nekomerční projekty." Tyto objekty jsou obnovovány hlavně z důvodů sociálních a z důvodu ochrany krajiny a přírody. Poměr investice z veřejných prostředků se pohybuje kolem 1:1 až 1:4. Nekomerční projekty obnovy brownfields je možno pokrýt z dotačních fondů.
- „Nebezpečné projekty." Objekty v havarijním stavu, ohrožující lidské zdraví a životní prostředí. Objekty jsou často odstraňovány z veřejných prostředků.
- „Ostatní projekty" Objekty bez nového využití, obvykle určeny k demolici a navrácení do přírodního stavu (Kadeřábková, 2009).

Příklady dělení brownfieldů v zahraničí:

Dělení podle USA:

- „Ekonomicky životaschopné" Plochy bez velkých environmentálních rizik, vysoká návratnost, atraktivní pro investory, výhodná poloha.
- „Částečně návratné" Plochy nezajímavé pro soukromé investory, vyšší náklady na revitalizaci, stále dobře umístěné.
- „Nevratné" Plochy s velkou zátěží a s vysokými náklady na obnovu.

Dělení používané v Německu:

- „Samostatně rozvojové." Vysoká hodnota pozemků, nízké náklady na opravu, není potřeba veřejných investic.
- „Pasivně rozvojové." Mají potenciál ale představují určité riziko pro soukromého investora, proto potřebují podporu z veřejných prostředků.
- „Nerozvojové." Nemají žádný potenciál.

Dělení podle Francouzské klasifikace:

- „Samostatně rozvojové." Plochy, které v blízké budoucnosti dostanou nové využití.
- „Pasivně rozvojové." Nové využití je třeba částečně podpořit veřejnými prostředky.
- „Nerozvojové." Bez dalšího využití. Dalším krokem je rekultivace (Kadeřábková, 2009).

Brownfieldy ve světě

V amerických městech je od roku 1990 evidováno 600 000 opuštěných lokalit. V Evropě chybí jednotná právní definice, takže počet takových území není jasný. Důležitým rozdílem mezi Amerikou a Evropou je rozloha. Možnosti Evropy jsou značně omezené.

Rozdílný je i přístup k obnově těchto území. Projekty na obnovu amerických brownfieldů mají úlevy na daních, převody v zájmu společnosti jsou zdarma. Zkušenosti s obnovou využití brownfieldů mají obě strany, důležitým krokem k dosažení nejefektivnějšího nakládání s územím je spolupráce a předávání informací na mezinárodní úrovni (Clark, 2009).

Evropská unie a brownfieldy

V rámci Evropské unie všeobecně převládá názor, že sanace brownfieldů může vést k oživení některých čtvrtí a oblastí. V současné době EU nevydala zákon na ochranu půdy, nicméně existují relevantní právní předpisy, o které je možné sanace brownfieldů opírat. Problematika se stále vyvíjí. Sanace brownfieldů je jedno z důležitých témat budoucího rozvoje (Vanheusden, 2009).

Evropská unie a její členské státy podporují projekty regenerace brownfieldů, problémovou stránkou se stává jejich další udržitelnost. Důležité je pochopit všechny aspekty regenerace. Je potřeba vytvořit účinné nástroje na podporu obnovy brownfieldů (Thornton a kol, 2007).

3.3 Armáda ČR

Ozbrojené síly České republiky tvoří 3 základní složky: armáda ČR, Vojenská kancelář prezidenta ČR a Hradní stráž. Prezident zastává roli vrchního velitele ozbrojených sil.

Úkolem armády ČR je zajišťovat ochranu území. Armáda ČR spolupracuje s NATO (Armáda České republiky, 2014). Stav počtu osob k 1.1.2014 je 28 541 z toho 21 011 vojáků z povolání.

Nadřízeným orgánem armády je ministerstvo obrany, vykonávající statní správu na úseku obrany státu. Ministerstvo řídí armádu ČR a spravuje vojenské újezdy. Nejvyšším kontrolním orgánem je Inspekce ministra obrany (Ministerstvo obrany, 2014).

Nakládání s nepotřebným majetkem zajišťuje Odbor pro nakládání s nepotřebným majetkem Sekce správy majetku MO. Tento odbor rozhoduje o využívání majetku a jeho potřebnosti. Řeší nabídku prodeje nebo převodu majetku, vykonává operace spojené s převodem vlastnických práv (Armáda České republiky, 2008).

Prodej nemovitého majetku v roce 2013

Během roku 2013 proběhlo 10 výběrových řízení, k prodeji bylo nabídnuto 121 nemovitostí z toho se prodalo 49 nemovitostí s předpokládaným příjmem 101,300 mil. Kč. Dále bylo uzavřeno 118 kupních smluv na prodej majetku, 51 smluv o bezúplatném převodu vlastnictví a 28 zápisů o převodu příslušnosti hospodařit.

Příjem z prodeje nepotřebného nemovitého majetku v roce 2013 dosáhl výše 1 153,132 mil. Kč.

Příklady prodaných nemovitostí: Kasárny Svatý Tomáš (1,7 mil. Kč), bytový celek Vánková (14,0 mil. Kč), Rudolfovo sklady část (7,0 mil. Kč).

Příklady bezúplatného převodu hospodaření: Nový Jičín skladová základna na AS-PO (262,8 mil. Kč), Přerov letiště sever na LOM, s. p. (565,4 mil. Kč), Přerov letiště jih na LOM, s. p. (846,0 mil. Kč).

Příklady bezúplatného převodu vlastnictví: Kájov komunikace na obec Kájov (5,3 mil. Kč), SLO Hronov na Okrašlovací spolek KVH (13,2 mil. Kč), SLO Tvrz Dobrošov na Královéhradecký kraj (81,7 mil. Kč) (Armáda České republiky, 2008).

Stručná historie vývoje armády 1918–1999.

Československá armáda vzniká v letech 1918–1920 po rozpadu Rakouska-Uherska.

V období míru v roce 1922 se armáda skládala z 12 pěších divizí, 2 horských brigád, 3 jezdeckých brigád. Během konce 20. let došlo ke snaze snižovat vojenské výdaje, k odzbrojovacím snahám a k celkové stagnaci armády.

Po změnách ve vedení dochází k modernizaci. Je zavedena dvouletá vojenská služba, zvyšuje se počet pěších divizí.

Od roku 1935 je budováno stálé opevnění. Dochází k rozvoji letectva, těžké techniky.

V dalších letech byla armáda více podporována státem, o její financování se významně zasloužil prezident E. Beneš. Vliv armády se zvyšoval, koncem 30. let výdaje armády dosahovaly přibližně 8 % hrubého produktu. V roce 1935 skončila reorganizace armády a v době míru byla tvořena 7 velitelstvími sborů, 17 pěšími divizemi, 4 rychlými divizemi. Počet mužů stoupl na 200 000. Za mobilizace se armáda rozrostla na 14 velitelských sborů, 37 pěších divizí a 4 rychlé divize, počet mužů 1 100 000. Jejich výzbroje obsahovala 2 300 děl, 350 tanků a 950 letadel. Po podepsání Mnichovské dohody armáda pomáhala s evakuací pohraničí a zajištění nových hranic.

Poté proběhla demobilizace a navrácení k mírovým stavům. Po okupaci byla armáda rozpuštěna.

K obnově armády dochází po skončení druhé světové války, vzniká 16 pěších divizí, tankový sbor, dělostřelecká divize a 5 leteckých divizí. Nové velení se potýkalo s řadou problémů a to hlavně s nedostatkem lidských a materiálních zdrojů. Výsledkem byla reorganizace, snížení počtu osob i techniky, zánik divizí.

Po politických změnách v únoru 1948 proběhla tzv. očista velitelského sboru, v rámci které muselo armádu opustit 53 % důstojníků. V 50. letech došlo k intenzivní výstavbě nových svazků a útvarů vyvolaných obavami z třetí světové války vyvolané probíhající válkou v Koreji. Stav vojáků tomto období dosáhly téměř 300 000 osob v 29 divizích (17 pozemní vojsko, 10 divizí letectvo, 2 divize protivzdušné obrany státu).

V následujících období se stavy snižují. V roce 1958 je vytvořeno nové organizační uspořádání, schopnější lépe reagovat na současný typ boje. Počet vojáků klesá na 180 000. Při normalizaci proběhla rozsáhlá reorganizace armády, došlo ke snížení počtů vojáků.

Z politických důvodů opouští armádu více než 6 000 osob.

Po převratu je v armádě 200 000 vojáků, výzbroj tvoří 4 500 tanků, 4 900 bojových vozidel, 4 100 prostředků raketového i klasického dělostřelectva, 407 bojových letadel a 101 vrtulníků. Dochází k novele vojenského zákona a základní vojenská služba se zkracuje na 18 měsíců. Také dochází k masivnímu odchodu vojáků z povolání.

Stavy vojáků i techniky jsou dále sníženy podle Smlouvy o konvenčních ozbrojených silách schválené v Paříži 1991.

Armáda ČR je limitována na 93 333 vojáků, 957 tanků, 1 367 bojových obrněných vozidel, 767 dělostřeleckých systémů nad 100 mm, 230 bojových letadel a 50 bojových vrtulníků. V následujících letech je armáda reorganizována a dochází ke snižování.

Stavy udávané k 1.12.1999 činily 65 125 vojáků, 792 tanků, 1 367 bojových obrněných vozidel, 740 dělostřeleckých systémů nad 100 mm, 204 letadel, z toho 110 bojových a 117 vrtulníků, z toho 34 bojových (Československá armáda, 2015).

3.4 Vojenské brownfiledy

Vojenské brownfiledy jsou areály a stavby dříve využívané vojenskými složkami. Liší se polohou (např. kasárny se nacházely v zástavbě měst a vesnic, bunkry a letiště se budovaly mimo zástavbu). Další charakteristikou je jejich rozloha. Významným rizikem jsou staré zátěže vyskytující se hlavně u skladišť a letišť v podobě znečištění způsobeného skladováním pyrotechniky a pohonných hmot (Šilhánková a kol, 2006).

Databáze brownfiledů eviduje 2 394 ha vojenských brownfieldů (Ministerstvo životního prostředí, 2007).

3.4.1 Dělení vojenských brownfieldů

Zařadit vojenský prostor lze podle původní funkce: vojenský výcvikový prostor, letiště, skladiště, kasárna, bunkry a opevnění, bojiště, továrny a sklady výbušnin s municí, zařízení pro výrobu bojových chemických látek.

Vojenské brownfiledy se dělí podle intenzity vojenského využití na: nesystematicky vojensky využívané, systematicky vojensky využívané, opakovaně využívané území.

Dalším způsobem dělení je podle existence nevybuchlé munice na: prokazatelně bez zatížení, nepravděpodobné zatížení, pravděpodobné zatížení, lokalita s nedostatečnými daty (Šilhánková a kol., 2006).

3.4.2 Příklady obnovy armádních brownfieldů z ČR

Kasárny Jiřího z Poděbrad (Palládium).

Kasárny vznikly převzetím původního kapucínského kláštera a špitálu vybudovaného v roce 1653. Novorománskou podobu a název Josefovské kasárny získaly v letech 1857–1861. Pojmenování kasárny Jiřího z Poděbrad je používáno od roku 1919 (Fórum válka, 2014).

V kasárnách působil Josef Kajetán Tyl, autor libreta české hymny. Postupem času objekt armáda přestává využívat a dochází k jeho chátrání. Armáda opouští kasárny roku 1993 (Fórum válka, 2014, Palladium offices, 20012).

Rekonstrukci provádí European Property Development, s. r. o, stavbu zahajuje v květnu 2005 a dokončuje v prosinci 2006. Pro veřejnost se komplex otvírá v říjnu 2007.

Nové prostory nabízejí 19 500 m² moderně vybavených kancelářských prostorů, největší podzemní garáže v Praze, 39 000 m² určených pro maloobchody, stravování a zábavu (Palladium offices, 20012).

Bývalé vojenské letiště Žatec (Triangle)

Vojenské letiště Žatec vzniklo za druhé světové války pro potřeby Luftwafe. Rozměry dráhy byly 2 500 x 80 m s betonovou povrchovou úpravou (Forum válka, 2014).

Po opuštění armádou byla v lokalitě vybudována strategická průmyslová zóna Triangle o celkové rozloze 364 ha. Triangle nabízí stále volné plochy pro investory a to 113,8 ha za cenu 400 Kč za 1 m² bez DPH. Areál vytváří předpokládaný počet pracovních míst pro 7 000–9 000 osob. Areál získal několik ocenění například Brownfield roku 2003 (Triangle, 2015). Projekt finančně podpořila agentura CzechInvest z operačního programu Průmyslu a podnikání, programu Reality a národního Programu na podporu průmyslových zón (CzechInvest, 2015).

Opevnění

Budování opevnění probíhalo před druhou světovou válkou. Opevnění celé hranice nebylo finančně únosné. Během tří let bylo vybudováno 10 000 lehkých objektů, 226 těžkých objektů a rozestavěno 9 dělostřeleckých tvrzí. V roce 1938 byly všechny úseky dokončené. V rámci Mnichovského diktátu muselo Československo podstoupit své hranice Německu. Opevnění tak nebylo využito ke svému účelu. Po válce armáda využívala jen některé objekty těžkého

opevnění, v některých srubech byly skladovány výbušniny a jedy, jiné byly využívány jako zdroje pitné vody nebo pracoviště štábů civilní obrany. Většina staveb nebyla využívána vůbec a docházelo k jejich chátrání, ničení a rozkrádání. V současné době je řada opevňovacích staveb opravována pro rekreaci, klubové zájmy a v neposlední řadě jsou v bývalých stavbách opevnění vytvářeny muzea, v roce 2013 bylo na území ČR přibližně 25 muzeí ve stavbách bývalého opevnění (Československé opevnění, 2015).

Příklady obnovy vojenských základen ve světě

Celá řada vojenských základen po celém světě ztratila původní využití. Existuje celá řada možností znovuvyužití těchto areálů např.: průmyslové, vzdělávací a rekreační využití, nové bydlení, maloobchodní čtvrti... V celém světě je možné sledovat projekty na jejich obnovu.

Velká Británie podporuje přestavbu bývalých vojenských základen hlavně z důvodů snah o snížení vládních nákladů, podpoření vládních cílů a vytvoření příjmů.

Jordánsko preferuje udržitelnou regeneraci měst s důrazem na ekonomické faktory, které výrazně převažují faktory životního prostředí a sociální faktory.

Bývalé vojenské základy v Německu mohou silně ovlivnit požadavky komunity např. aktivita místních při revitalizaci vojenské základny Vauban.

Vojenská základna Vauban měla být původně přestavěna na jadernou elektrárnu. Po protestech místních občanů došlo ke změně plánu a lokalita byla přestavěna na fungující centrum s místem pro bydlení i práci (Bagaeen, 2006).

4 METODIKA A MATERIÁLY

Pro jakýkoliv návrh obnovy brownfieldů je zásadní dobré seznámení s nejmenšími detaily daného území. Zcela zásadními informacemi jsou vlastnické vztahy. Bez souhlasu vlastníka jsou veškeré snahy o obnovu brownfieldu bezpředmětné. Ideální je objekt nebo pozemek odkoupit nebo pronajmout. V rámci své diplomové práce jsem tedy zjišťovala komu patří pozemky a stavby, popřípadě kdo je má v nájmu. Tyto informace jsou dostupné na: www.cuzk.cz, www.lpis.cz.

Dalším krokem při návrhu obnovy brownfieldu je důkladné seznámení s lokalitou. Vždy je potřeba zaměřit se fakta, která by projekt mohla ovlivňovat. Například při obnově staré továrny uprostřed města nebudou stěžejní informace o místní fauně a flóře, naopak stěžejní bude blízkost centra.

V charakteristice jsem se tedy zaměřila na: historii areálu, přírodní podmínky, ochranu přírody v lokalitě, stav sítí a budov v areálu a na stav plánování v území (územní plán).

Informace jsem čerpala z internetových a knižních zdrojů, původní vojenské dokumentace, z jednání s AOPK ČR, SCHKO Poodří, A. Majírkem, dalšími dotčenými subjekty a v neposlední řadě z terénního průzkumu.

Terénních průzkumů jsem provedla několik. Během průzkumu jsem se zaměřila na stav staveb, invazivní druhy živočichů a rostlin, znečištění odpady, dostupnost vody a elektrického proudu, možná rizika. Důležité je, všimnout si i sousedních jevů a nezaměřit se pouze na vybraný pozemek. Při terénním průzkumu je vhodné pořizovat fotodokumentaci a zaznamenávat si poznámky.

Po seznámení s lokalitou, širšími vztahy a společenským zájmem na využití areálu je potřeba definovat cíle a strategie k jejich dosažení. Jako podklad pro vytvoření cílů a strategií slouží SWOT analýza. Tato analýza se skládá ze 4 sektorů, do kterých se stručně a výstižně definují silné a slabé stránky, příležitosti a rizika. Silné a slabé stránky popisují vnitřní prostředí, příležitosti a rizika popisují vnější prostředí. Ideální je jednotlivé body seřadit podle důležitosti.

Důležitým krokem je jednání s majiteli a dalšími zainteresovanými subjekty, mohou se totiž stát nositeli projektu obnovy nebo rozvoje brownfieldu. Povinnou diplomovou praxi jsem absolvovala na AOPK ČR, SCHKO Poodří. V rámci této praxe jsem se seznámila s fungováním pracoviště, ale hlavně jsem se mohla účastnit jednání o budoucnosti vojenského areálu. Mým úkolem bylo jednání připravit. Jednání bylo rozděleno na dvě části. První se konala přímo v areálu a jeho náplní bylo seznámení potencionálních partnerů s územím. Druhá část začala prezentací se základními informacemi a pokračovala řízenou diskuzí o novém využití areálu a možnostech zúčastněných stran (zápis z jednání a fotodokumentace viz. příloha č. 1 a 2). Výsledek jednání bylo seznámení možných partnerů s podmínkami AOPK ČR.

Vize nového využití areálu musí být realizovatelná, udržitelná, racionální. V rámci nového využití areálů jsem řešila: nové funkce areálu a jejich zajištění, úpravy areálu, energie, nakládání s odpady, dostupnost, možnosti budoucího rozvoje.

Pokud vznikla vize nového využití areálu, můžeme začít zajišťovat finanční prostředky. Ideální je, když máme investora, který pokryje celé náklady bez potřeby dotace. Toto je ale

v případě nekomerčního využití areálu nereálné. Proto je potřeba čerpat dotace (jsou dotace, které kryjí až 100 % nákladů). Dotační možnosti jsou poměrně pestré. Informace jsou dostupné na internetu. Výzvy, vhodné pro obnovu areálu Koryta, jsem vyhledávala pomocí internetu a na doporučení zaměstnanců SCHKO a AOPK ČR. Výzvy jsem podrobně popsala v kapitole 5.13 Zdroje financování.

Tvorba projektu musí odpovídat podmínkám výzvy. Při navrhování konkrétního využití areálu jsem vycházela z informací zjištěných o území, SWOT analýzy, požadavků majitele areálu a potenciálních partnerů projektu.

5 VÝSLEDKY

5.1 Podrobný popis aktuálního stavu

Informace o areálu vychází z vojenské dokumentace, knižních a internetových zdrojů, z několika terénních průzkumů autorky práce a z jednání s AOPK ČR, SCHKO Poodří a vlastníkem sousedních pozemků A. Majírkem.

Zařazení do klasifikace brownfieldů

- Dělení podle vzniku: Nevyužívané objekty ozbrojených sil
- Dělení podle ekonomické atraktivity: Projekty s mírnou podporou
- Klasifikace USA: Částečně návratné
- Klasifikace Německo: Pasivně rozvojové
- Klasifikace Francie: Samostatně rozvojové
- Dělení vojenských brownfieldů:
 - podle funkce: skladiště
 - podle intenzity využívání: systematicky vojensky využívané území
 - podle nevybuchlé munice: prokazatelně bez zatížení, nepravděpodobné zatížení

Bývalý vojenský sklad pohonných hmot Bartošovice není evidován v národní databázi brownfieldů.

5.2 Základní údaje

Kraj: Moravskoslezský

Okres: Nový Jičín

Katastrální území: Bartošovice

Vlastník: ČR, Majírek A.

Příslušnost hospodařit s majetkem státu: AOPK ČR

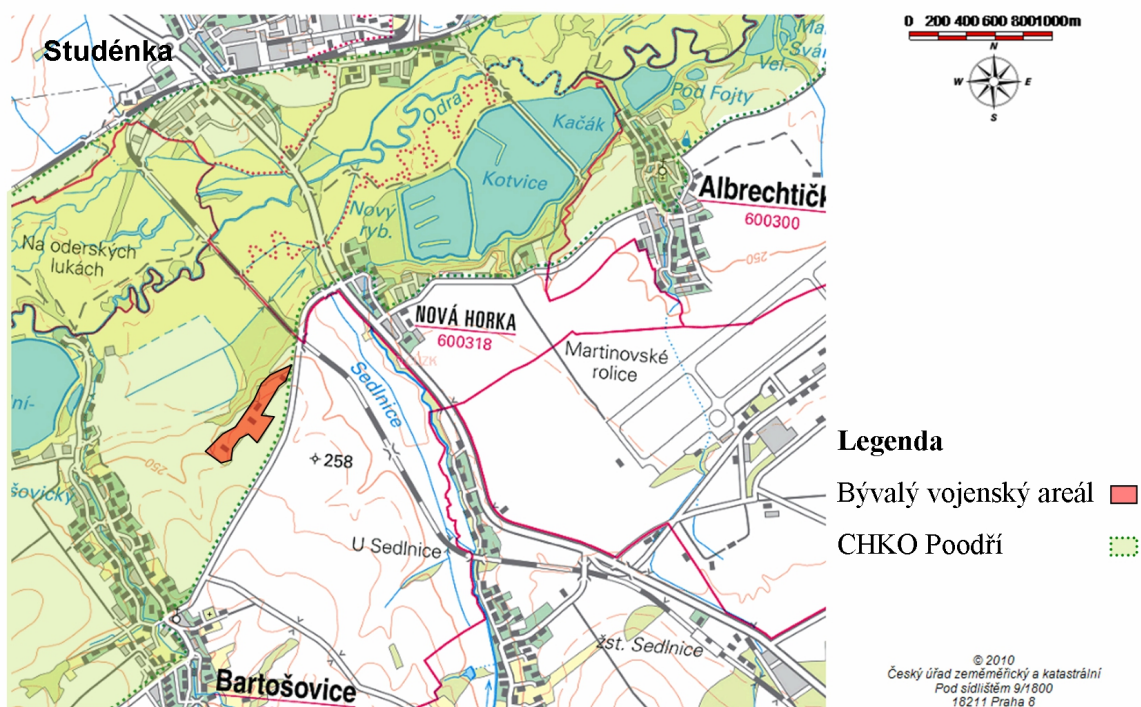
Způsob využití pozemků: manipulační plocha

Druh pozemků: ostatní plocha

Rozloha celého areálu: 10,9 ha

Rozloha pozemků AOPK: 8,2 ha

(Český úřad zeměměřičský a katastrální, 2013, Správa CHKO Poodří a Krajské středisko Ostrava, 2015).

Obr. 3: Lokalizace areálu (ČUZK, 2015, Bartošová, 2015).

5.3 Historie areálu

Areál byl projektován od roku 1956, hlavní stavby byly postaveny 1961. Areál vznikl na orné půdě v blízkosti železniční trati. K areálu patřila ještě další oplocená část za cestou z Nové Horky do Bartošovic, která není předmětem diplomové práce. Areál byl vytvořen jako

zázemí pro vojenské letiště Mošnov. Historie letiště sahá až do období před první světovou válkou, kdy na této ploše prováděli své letecké pokusy bratři Žurovcové, obyvatelé dnes již zaniklé obce Harty. Během druhé světové války bylo letiště využíváno německou Luftwafe. Po skončení války, zde fungovalo letiště pro československou smíšenou divizi. Od roku 1956 zde bylo vybudováno letiště sloužící především armádním účelům.

Areál vytvářel prostory pro skladování pohonných hmot v šesti podzemních nádržích, každé o objemu 1000 m³. Areál byl za dobu provozu upravován a to hlavně v roce 1970. Mezi nejzásadnější úpravy patří nahrazení podzemního vedení pohonných hmot vedením nadzemním.

V době fungování areálu bylo ideální personální obsazení 22 osob. V areálu nebyla možnost ubytování a stravování. Podle dokumentace proto měli být zaměstnání místní občané.

Objekty přestaly být využívány v roce 1989, o čtyři roky později ukončila armáda činnost i na letišti Mošnov. V roce 2008 nabídlo Ministerstvo obrany areál k prodeji. Podle zákonů musí být majetek státu na území CHKO nejdříve nabídnut státním organizacím. AOPK projevila o areál zájem. Areál v roce 2012 přešel do správy AOPK ČR. Část u vjezdu vlastní soukromý zemědělec A. Majírek. Budovy intenzivně nevyužívá (skladování předmětů), plochu areálu vypásá skotem. Pozitivním efektem je, že přítomnost zemědělce odrazuje zloděje a vandaly.

Posledních 20 let areál bez zásadnější údržby člověkem zarůstal slivoní myrobalánem, ta vytvářela neprostupný porost bez bylinného patra s holou půdou. Slivoň byla v roce 2012 vykácena, dnes prostor zarůstá bylinnými společenstvy.

Stavby, které nemá v pronájmu A. Majírek chátrají (Databáze objektů, 2007, Letiště Ostrava, 2015, Vojenský projektový ústav Praha, 1964).

5.4 Přírodní podmínky

Geologie, geomorfologie, reliéf

Geologické podloží areálu je tvořeno navátými sedimenty: spraší, sprašovými hlínami (stáří kvartér, typ horniny: sediment nezpevněný, mineralogické složení: křemen + příměsi). Pod sprašovými hlínami se nacházejí vrstvy štěrků bohaté na podzemní vody. V přímé blízkosti areálu geologické podloží přechází ze spraší a sprašových hlín na nivní sedimenty (nezpevněné hlíny, písky a štěrky) ukládané činností řeky Odry (Česká geologická služba, 2014). Areál se nachází v okrsku Bartošovická pahorkatina, podcelku Oderská brána, celku

Moravská brána, oblasti Západní Vněkarpatská sníženina, subprovincie Vněkarpatské sníženiny, provincie Západní Karpaty, systém Alpskohimalajský (Geoportál, 2014).

Bartošovická pahorkatina je tvořena terasovou plošinou a patou terasy kopírující nivu Odry. Pata terasy vytváří poměrně prudký svah s výškovým rozdílem pohybujícím se kolem 15 až 20 m. Zářezy do paty terasy a terasy pak vytváří menší vodní toky jako je Sedlnice, Albrechtičský potok. Ze štěrkových vrstev pramení řada drobných toků. Pásmo malých pramenišť se táhne přibližně od Nové Horky po Petřvaldík (Správa CHKO Poodří a Krajské středisko Ostrava, 2015).

Pedologie

Půdní typ na území areálu a přilehlých pozemcích je pseudoglej luvický. (Geoportál, 2014) Pseudogleje na sprašových hlínách jsou středně těžké, těžší ve spodině, bez skeletu nebo příměsí a mají sklon k dočasnému zamokření (Portál eAGRI, 2014). V areálu jsou trvale překryty vegetací v zastoupení travin, keřů a dřevin. Opad a kořenové výměšky pozitivně ovlivňují mikrobiální činnost a kvalitu humusu (Tomášek, 2007). Narušení půdního profilu dochází pouze sešlapem příležitostnou pastvou skotu. Zemědělské pozemky obklopující areál nejsou erozně ohrožené, jsou využívány jako orná půda (Portál farmáře, 2015).

V září 1956 proběhl v areálu hydrogeologický průzkum pomocí vrtané sondy o průměru 330 mm, do hloubky 17,5 m.

Podle sondy je rozmístění vrstev (Vojenský projektový ústav Praha, 1964):

1. ornice (mocnost 0–0,25 m)
2. žluté nepropustné hlíny (mocnost 0,8–7 m)
3. střídání štěrkopísků, žluté hlíny (mocnost 7–12 m)
4. hladina podzemní vody (12,70 m)
5. štěrkopíský (mocnost 12–7 m) vodonosná vrstva
6. tmavošedé slíny (17,5 m)

Hydrologie

Areál se nachází v povodí Odry, úmoří Baltského moře. Odra protékající v blízkost areálu má charakter volně meandrujícího toku s břehovými nátržemi a štěrkovými lavicemi (Atlas

vodních toků, 2014). Nejblíže areálu protéká Sedlnice, která pramení nedaleko Veřovic v nadmořské výšce 440 m n. m. a ústí do Odry poblíž Studénky. Průměrný průtok v místě ústí je $0,53 \text{ m}^3/\text{s}^{-1}$. Břehy Sedlnice byly upravovány. V předchozích letech proběhla tvrdá vodohospodářská úprava koryta v intravilánu obce Nová Horka, v roce 2014 byla zahájena revitalizace úseku mezi obcí a CHKO.

V současné době je břehová vegetace ohrožena invazními druhy (křídlatka japonská a slunečnice topinambur). Zajímavým vodohospodářským prvkem je náhon, který zásoboval vodou mlýn v Nové Horce a soustavu rybníků mezi Novou Horkou a Albrechticemi (Geoportál, 2014, Štěfáček, 2008, Šindlářová, Kobza, 2008, Rast, 2000).

Areál není ohrožen povodněmi, rozliv probíhá v nivě. K dočasnému zvednutí hladiny dochází po jarním tání nebo po vydatnějších srážkách v Beskydech a v Oderských vrších. Dostupnost areálu není rozlivem ohrožena.

Severovýchodně od areálu se nachází několik silných pramenných vývěrů na patě terasy.

Klimatologické charakteristiky

Nejbližší klimatologická stanice je stanice Mošnov. Údaje o srážkách poskytuje stanice ve Studénce. Oblast se řadí podle Quittovy klasifikace mezi teplé oblasti W2, podle klasifikace z Atlasu podnebí ČSR 1958 do oblasti B3 – mírně teplá, mírně vlhká, s mírnou zimou, nadmořská výška do 500 m n. m. (Tolsz, Brázdil, 2007).

Tab.1: Základní klimatologické informace (Tolsz, Brázdil, 2007).

Průměrná roční teplota vzduchu (°C)	8–9	
Průměrná teplota vzduchu podle ročního období (°C)	Jaro 8–9	Podzim 8–9
	Léto 15–16	Zima (-1)–0
Roční maximální teploty vzduchu (°C)	32–3	
Roční minimální teploty vzduchu (°C)	(-19)–(-18)	
Průměrný roční počet letních dnů	40–50	
Průměrný roční úhrn srážek (mm)	700–800	
Průměrný roční úhrn srážek podle ročního období (mm)	Jaro 150–200	Podzim 150–200
	Léto 250–300	Zima 100
Datum prvního a posledního sněžení	10.11–20.11	20.4–30.4
Průměrná roční oblačnost (%)	60–65	
Průměrná roční rychlost větru (m/s^{-1})	3–4	

Flóra

Biogeografická provincie: Středoevropské listnaté lesy.

Biogeografická podprovincie: Polonská podprovincie.

Biogeografický region: Pooderský bioregión.

Areál je zařazen do fyto geografického okrsku 83: Ostravská pánev.

Základní jednotku vytváří úvalové luhy, které doplňují fragmenty lipových dubohabřin pravobřežné terasy. V terénních depresích s glejovými půdami se vyskytují bažinné olšiny. Nejzastoupenější dřevinou v lesních porostech luhu je jasan (30 %). Dalším častým druhem jsou duby (22 %). V bioregionu jsou čteně zastoupeny i olše (11,4 %), topoly (10 %) a lípy (9 %). Flóra vykazuje výraznou převahu vodních a bažinných druhů. Mezi vzácnější druhy patří sasanka pryskyřníkovitá, dymnivka dutá, sněžinka jarní, jaterník trojlaločný (Čulek, Grulich, Povolný, 1996).

Invazní druhy

Poodří je přirozený tranzitní prostor, vyskytuje se zde řada invazních druhů.

Křídlatka je v povodí Odry již několik let monitorována a likvidována. I přes veškeré snahy o zmenšení jejich porostů je stále nebezpečným invazním druhem v povodí (likvidace proběhla na více než 40 ha, celkové náklady 4 705 000 Kč). Způsobů likvidace je několik, nejpoužívanější a nejosvědčenější metodu je využití herbicidu Roundup (ČSOP Salamandr, 2014). Nejbližší ohniska křídlatky se v blízkosti areálu vyskytují podél toku Sedlnice. V těchto místech proběhla v roce 2013 její likvidace pomocí Roundupu biaktiv. Výsledkem akce bylo zmenšení populace křídlatky. K úplnému zničení bude potřeba postřik minimálně dvě sezóny opakovat a provést postřik i ve vyšších polohách toku.

Další invazní rostlinou vyskytující se u areálu je slunečnice toponambur. V CHKO Poodří osidluje břehy Odry, ohniska dosahují velikosti v desítkách metrů. Jeho likvidace proběhla pomocí postřiku Roundup biaktiv v roce 2013. Nejbližší místo výskytu topinamburu je od areálu vzdálené přibližně 500 m na březích Sedlnice, porost zde dosahuje rozsahu 10x50 m.

Slivoň myrobalán je dalším rostlinným druhem ohrožujícím areál. Slivoň myrobalán je často používána jako podnož, okrasná dřevina. Plody slouží jako potrava široké škále živočichů. Nešíří se intenzivně a nemá negativní vliv na prostředí (Mlíkovský, Stýblo, 2006). V areálu slivoň myrobalán zabírala rozsáhlou plochu, její bohatě větvená koruna

nepropouštěla sluneční světlo a vedla k úplnému vymizení bylinného a keřového patra.

Naproti bývalé autobusové zastávce Nová Horka (podél hlavní silnice na Bartošovice) roste škumpa orobincová. Tato rostlina je nepůvodním druhem. U Nové Horky byla v roce 2013 likvidována Roundupem biaktiv. Postřik způsobil úhyn některých jedinců a zpomalil její další rozrůstání. V současné době je potřeba postřik opakovat.

Poslední rostlinou, která by mohla ovlivnit druhovou diverzitu areálu, je jmelí bílé. Jmelí je poloparazitická rostlina vyskytující se na různých druzích dřevin. Rostlina se šíří pomocí mírně toxických plodů, které roznáší ptáci (Květěna ČR, 2014).

V Poodří je jmelí značně rozšířené. Jmelí, které parazitovalo na jabloních v aleji u cesty mezi Novou Horkou a Bartošovicemi (cesta k areálu), bylo odstraněno. Některé stromy v areálu i v jeho přímé blízkosti jsou silně napadeny, nejvíce topoly šedé u vjezdu a v PR Koryta.

Fauna

Hraniční poloha bioregionu a zachovalost přírodního prostředí oderské nivy pozitivně přispívá k druhovému bohatství fauny. Mezi významné druhy patří: ježek východní, myšice temnopásá, břehule říční, moudivláček luční, kuňka žlutobřichá, vrásenka pomezí (Čulek, Grulich, Povolný, 1996).

Zastoupení živočišné říše v areálu je poměrně pestré. Pozemky areálu leží v kontaktu s přírodními a přírodě blízkými ekosystémy, což vede k obohacení lokality. V areálu hledají útočiště četné druhy z okolních intenzivně obhospodařovaných pozemků. Přesnější informace může podat jedině dlouhodobý průzkum kvalifikovaného zoologa.

Negativně ale i pozitivně mohou ovlivnit faunu zásahy místního mysliveckého sdružení. V současné době jsou pod areálem umístěny krmelce a sklopce na lišky. Celý areál se nachází v honebním společenstvu Bartošovice, které využívá myslivecké sdružení Bartošovice.

Invazní fauna

Invazní druhy živočichů vyskytující se v areálu jsou psík mývalovitý a plzák španělský. Psík mývalovitý může negativně ovlivňovat populace žab, ryb, ptactva. K úkrytu často využívá staré nory lišek, kterých je ve svahu pod areálem několik. Spolu s liškou pak může vytvořit zvýšený predační tlak na drobné živočichy. V posledních letech byl v Poodří několikrát pozorován i šakal obecný.

Plzák španělský se v ČR poprvé objevil v roce 1991. Úspěšně se šíří v zemědělské krajině. Největší škody páchá zahrádkářů a zemědělcům (Biological library, 2014).

5.5 Chráněná území

Celý areál leží v CHKO Poodří, jehož hranici v místě tvoří silnice mezi Bartošovicemi a Novou Horkou. Předmětem ochrany v Poodří jsou: volně meandrující Odra, mokřady, mrtvá ramena, tůňe, lužní lesy, rybníční soustavy.

CHKO Poodří patří do soustavy chráněných území Natura 2000 (ptačí oblast, evropsky významná lokalita) (Natura 2000, 2014).

Poodří je zařazeno mezi významná mokřadní území Ramsarské konvence. Oderská niva je nadregionálním biocentrem a zároveň jí prochází nadregionální biokoridor (Správa CHKO Poodří a Krajské středisko Ostrava, 2015).

Pod areálem leží přírodní rezervace Koryta. PR Koryta se rozkládá na ploše 12,93 ha a v nadmořské výšce 231 až 250 m n.m. Koryta byla vyhlášena přírodní rezervací 1.11.1998 za účelem ochrany lesních porostů v říční terase Odry s výskytem několika vzácných rostlinných společenstev. V lokalitě se vyskytují chráněné druhy jako je hádilka obecná, sněžinka jarní, střevlík hrboletý. Rezervaci tvoří les s četnými vodními plochami a prameništi, které vytváří vhodné podmínky pro vodní bezobratlé i obratlovce například motýlici obecnou, čolka obecného, rosničku zelenou. Lesy na území rezervace jsou zařazeny do kategorie lesů zvláštního určení. Cílem ochrany je les směřující k pralesu (Agentura ochrany přírody a krajiny, 2014). Rezervace není zpřístupněna žádnou cestou a není rekreačně využívána. PR Koryta jsou od vojenského areálu vzdálená v rozmezí 16 až 120 m. Vojenský areál je položen výše než rezervace, podzemní i povrchové vody z areálu mohou ovlivňovat chráněné území (Geoportál, 2014).

5.6 Stav sítí

Voda

Původní stav: Areál nebyl napojen na vodovodní potrubí. V areálu proběhlo několik průzkumů zaměřených na kvalitu vody, jednak z pohledu znečištění pohonnými hmotami a také z pohledu zdravotní nezávislosti. Podle průzkumu z roku 1956 zkoumaný vzorek nevyhovoval po stránce zdravotní z důvodů zvýšeného biologického znečištění.

Užitková voda byla čerpána z studny za plechovým skladem.

Aktuální stav: Areál není připojen veřejnou vodovodní sítí.

Kanalizace

Původní stav: Všech šest nádrží je odvodněno, odvodnění vede do odlučovače pohonných hmot pod areálem. Odlučovač ústí do příkopu, kde probíhá v délce 700 m dočištění. Narovnaný příkop ústí do Sedlnice za Novou Horkou.

Aktuální stav: Odvodňovací systém stále funguje.

Plyn

Původní stav: Do areálu nikdy nebyl plyn zaveden. Budovy v areálu se vytápěly pomocí spalování uhlí.

Elektrická energie

Původní stav: Areál byl napojen na elektrické vedení přes transformační stanici. Každá strojovna byla zásobována vlastním podzemním vedením.

Aktuální stav: Transformační stanice je v dezolátním stavu, transformátor byl odcizen, dráty podzemního vedení byly přímo u stanice vykopány a odcizeny. V současné době areál není napojen na elektrické vedení. Nejbližší sloup s možností připojení je směrem na Novou Horku přibližně 600 m.

5.7 Zdroje vody

Zdroje pitné vody

V areálu byly často prováděny zkoušky kvality vody. Jejich výsledky neumožňovaly využití studny k čerpání pitné vody. Hladina podzemní vody se nachází 12,7 m pod úrovní terénu. Se změnou využívání areálu a omezením hnojení a postřiků v zemědělství se mohla kvalita podzemní vody změnit k lepšímu, proto je potřeba udělat nové rozbory. Studna leží mimo zájmové území, pro získávání podzemní vody bude třeba vykopat novou.

Zdroje užitkové vody

Voda vhodná například na napájení dobytka vyvěrá v několika prameništích v patě terasy. Na místě jednoho prameniště se nachází stará cihlová jímka. Prameny neztrácejí vodu ani v období sucha. Není ale vyřešena přístupová cesta. Mnohé prameny vyvěrají v malých, ale strmých stržích.

5.8 Dopravní dostupnost

V současné době je areál dostupný jedinou příjezdovou cestou navazující na silnici třetí třídy mezi Bartošovicemi a Novou Horkou. Údaje o sčítání dopravy z roku 2010 udávají roční průměr intenzity dopravy za 24 hodin v tabulce jsou uvedeny hodnoty pro různé druhy vozidel projíždějících po dané komunikaci (Geoportál, 2014, Celostátní sčítání dopravy, 2010).

Tab. 2: Frekventovanost silnice na Bartošovice (Geoportál, 2014, Celostátní sčítání dopravy, 2010).

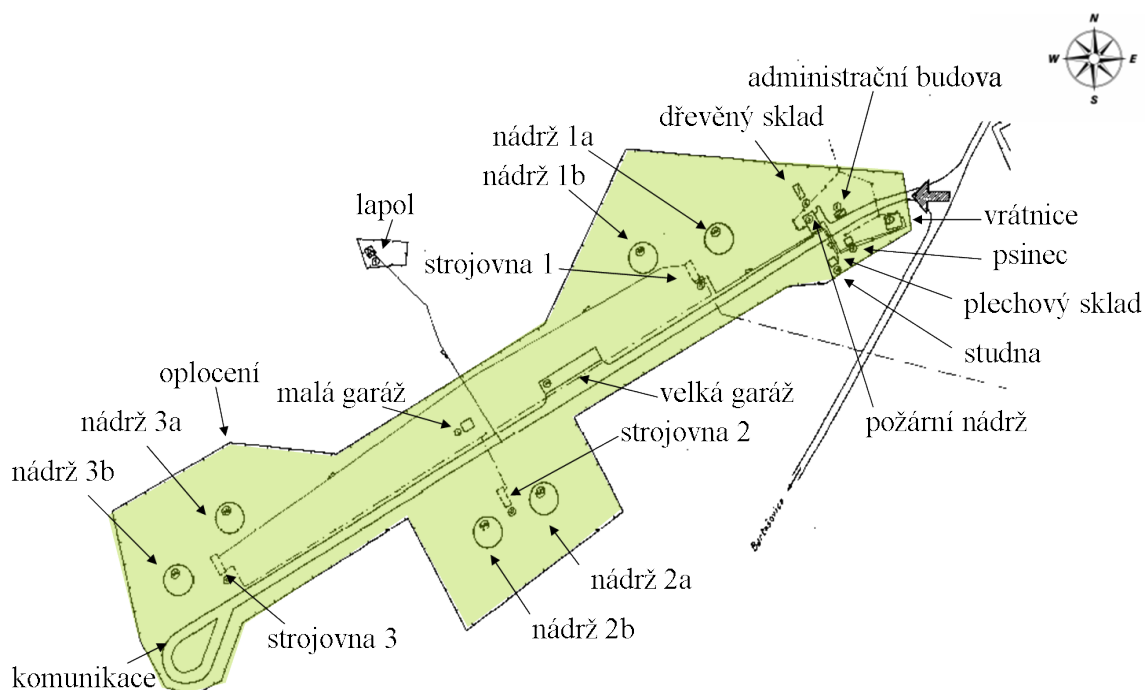
Druh vozidla	Počet za 24 hodin
Lehká nákladní vozidla	112
Střední nákladní vozidla	63
Těžká nákladní vozidla	47
Autobusy	29
Traktory	4
Osobní vozidla	951
Cyklisté	97

Z tabulky lze usuzovat, že silnice je poměrně frekventovaná. Nejbližší autobusová zastávka se nachází přímo u areálu. Vlakové nádraží je pak ve Studénce, vlaková zastávka v Sedlnicích. Areál není zpřístupněn chodníkem. Pěší musí do areálu přicházet po výše zmíněné silnici třetí třídy.

Pohyb přímo v areálu komplikuje skutečnost, že pozemky AOPK jsou přístupné pouze přes pozemky A. Majírka. A. Majírek zatím povoluje využívání cesty na jeho pozemcích, ale v budoucím návrhu dostupnosti areálu je třeba tento fakt zohledňovat.

5.9 Stavby

V areálu se nachází několik staveb v různém stádiu chátrání. Většina objektů byla vybudována v roce 1956. Další úpravy podle dokumentace probíhaly v roce 1970. Od roku 1989 byly stavby bez významnějších zásahů až do současnosti. Fotodokumentace veškerých staveb je v přílohách.

Obr. 4: Rozmístění staveb (Vojenský projektový ústav Praha, 1964, Bartošová, 2015).

Tab. 3: Vlastnické vztahy (Český úřad zeměměřičský a katastrální, 2013)

Stavba	Vlastník pozemku	Vlastník stavby	V nájmu
vratnice	A. Majírek	ČR-AOPK ČR	A. Majírek
psinec	A. Majírek	ČR-AOPK ČR	A. Majírek
plechový sklad	A. Majírek	ČR-AOPK ČR	A. Majírek
strojovna 1	A. Majírek	ČR-AOPK ČR	-
strojovna 2	ČR-AOPK ČR	ČR-AOPK ČR	-
strojovna 3	ČR-AOPK ČR	ČR-AOPK ČR	-
nádrž 1a, 1b	A. Majírek	ČR-AOPK ČR	-
nádrž 2a, 2b	ČR-AOPK ČR	ČR-AOPK ČR	-
nádrž 3a, 3b	ČR-AOPK ČR	ČR-AOPK ČR	-
administrativní budova	ČR-AOPK ČR, A. Majírek	ČR-AOPK ČR	A. Majírek
dřevěný sklad	A. Majírek	ČR-AOPK ČR	A. Majírek
požární nádrž	A. Majírek	A. Majírek	-
velká garáž	ČR-AOPK ČR	ČR-AOPK ČR	A. Majírek
malá garáž	ČR-AOPK ČR	ČR-AOPK ČR	-
studna	A. Majírek	A. Majírek	-

Budovy, které spravuje A. Majírek, nejsou předmětem návrhu budoucího využívání areálu. AOPK bude A. Majírkovi nadále budovy pronajímat a jejich využití záleží na A. Majírkovi.

Název: **Vrátnice**

Popis: Jednopodlažní budova.

Poznámka: Vrátnice není předmětem jednání o novém využití areálu.

Název: **Psinec**

Popis: Stavba určená pro chov 6 psů.

Poznámka: Psinec není předmětem jednání o novém využití areálu.

Název: **Plechový sklad**

Popis: Budova určená k ukládání vojenského materiálu.

Poznámka: Sklad není předmětem jednání o novém využití areálu.

Název: **Studna**

Popis: Původně určena k čerpání užitkové vody.

Vlastník pozemku: A. Majírek.

Poznámka: Studna není evidována jako stavba, ale jako příslušenství stavby.

Název: **Strojovny**

Popis: Budovy k řízení manipulace s pohonnými hmotami v nádržích a potrubí.

Aktuální stav: Strojovny obsahují značné množství nefungujícího vybavení. Nemají okna, zápach pohonných hmot není již tolik znatelný, některé nepřípevněné součásti byly odcizeny.

Poznámka: Strojovna 2 leží v trase průplavu Dunaj-Odra-Labe. Budovy byly původně podzemní v roce 1970 byly vykopány.

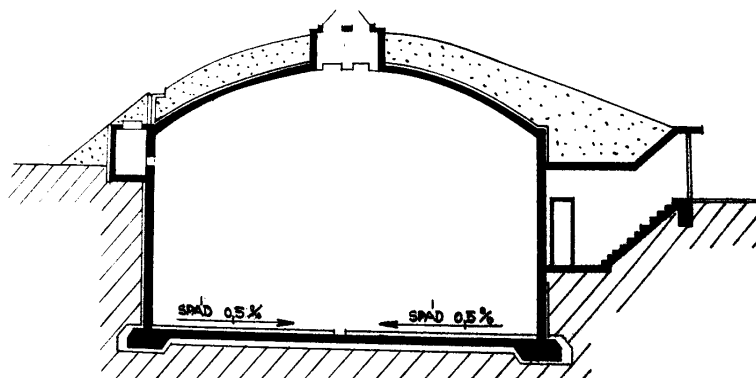
Obr. 5: Strojovna (Bartošová, 2014)

Název: **Nádrž**

Popis: Nádrže o objemu 1000 m³ byly určeny k uložení pohonných hmot. V areálu je 6 nádrží (Vojenský projektový ústav Praha, 1964).

Aktuální stav: Nádrže jsou vyčištěny, stále jsou cítit pohonné hmoty, prostory nádrže jsou hůře přístupné.

Poznámka: Nádrže 2a a 2b leží v trase průplavu Dunaj-Odra-Labe.

Obr. 6: Řez nádrží (Vojenský projektový ústav Praha, 1964).

Název: **Administrativní budova**

Popis: Jednopodlažní budova.

Poznámka: Budova není předmětem návrhu nového využití areálu o novém využití areálu.

Název: **Dřevěný sklad „Finský dům“**

Popis: Jednopodlažní budova.

Poznámka: Budova není předmětem návrhu nového využití areálu o novém využití areálu.

Název: **Požární nádrž**

Popis: Betonová stavba s plotem.

Aktuální stav: Nádrž je stále schopná jímat vodu.

Vlastník: A. Majírek.

Poznámka: Budova není předmětem návrhu nového využití areálu o novém využití areálu.

Název: **Velká garáž**

Popis: Budova sloužící pro uskladnění techniky, přibližně 16 parkovacích míst.

Aktuální stav: Budova je v dobrém stavu, je opravována a udržována A. Majírkem.

Poznámka: Budova není předmětem návrhu nového využití areálu o novém využití areálu.

Název: **Malá garáž**

Popis: Původně objekt sloužil jako garáž pro vojenskou techniku.

Aktuální stav: Nevyužíváno.

Název: **Komunikace**

Popis: Zpevněná asfaltová cesta vede celým areálem.

Aktuální stav: Cesta je ve velmi dobrém stavu, točna je mírně zanesena rostlinným opadem.

Název: **Nadzemní potrubní vedení**

Popis: Potrubí sloužilo k dopravě pohonných hmot v areálu.

Aktuální stav: Potrubí je zachovalé, bez funkčních strojoven nepoužitelné.

Poznámka: Potrubí by mělo být, co nejdříve odstraněno, aby nebránilo v provozu a nepřitahovalo zloděje.

Obr. 7: Nadzemní potrubí (Bartošová, 2014).

Název: **Oplocení**

Popis: Plot je kolem celého areálu, je tvořen z 50 % vlnitým plechem a 50 % pletivem na betonových sloupech.

Aktuální stav: Poškozená místa opravil A. Majírek. Plot je ve funkčním stavu.

Poznámka: Oplocení by nemělo bránit živočichů v migraci ale zároveň by nemělo propouštět do areálu neoprávněné osoby.

Název: **Transformátor**

Popis: Dvoupatrová budova sloužící dříve k umístění transformátoru a rozvodu elektrické energie do strojoven.

Aktuální stav: Značně poškozená vandaly, dráty vedoucí k areálu částečně vytrhány, chybí dveře, znečištěné značný množstvím odpadů.

Poznámka: Z hlediska zásobování areálu elektrickou energií se s transformátorem nedá počítat. Oprava a zprovoznění by bylo několikanásobně finančně náročnější nežli nové napojení na vedení severně od areálu.

Název: **Lapol**

Popis: Původní odlučovač kapalin brání kontaminaci toku pohonnými látkami. Dvoudílný betonový bazén se zaústěním odvodnění z nádrží a rozvodných stanic.

Aktuální stav: Betonové části stavby jsou zachovalé, ukradena vrata oplocení.

Poznámka: Lapol vytváří past pro různé druhy organizmů (příliš kolmé a hladké stěny).

5.10 Stav plánování v území

V současné době probíhá v k.ú. Bartošovice příprava územního plánu. Změny se dotknou i areálu. Území bude rozděleno na dvě části. Část ve vlastnictví A. Majírka bude spadat do ploch extenzivní zemědělské výroby VZ1 a bude končit za garáží. Její stávající využití (sklady, pastva) může nadále pokračovat. Výstavba nových budov není povolena.

Druhá část bude zařazena do ploch občanské vybavenosti OV1. V prostoru jsou možné přestavby a výstavba nových budov. Plánovaným využitím prostor jsou činnosti spojené s ochranou přírody a krajiny, osvětou, výukou, prevencí.

Územní plán zohledňuje i budoucí dostupnost druhé poloviny a to návrhem příjezdové komunikace z Bartošovic. Tato cesta bude zároveň cyklostezkou, která bude dále pokračovat do Nové Horky (viz příloha č. 3).

Středem areálu prochází stavební uzávěra koridoru Dunaj-Odra-Labe. Pokrývá cca. jednu polovinu rozlohy areálu. Stavební uzávěra omezuje nebo zakazuje stavební činnost v území ale nevylučuje údržbu objektů (viz. příloha č. 3).

5.11 Činnost v areálu v posledních pěti letech

A. Majírek na svých pozemcích vykonává zemědělskou činnost. Prostory využívá ke skladování strojů, uskladnění sklizně a pro pastvu menšího stáda skotu. Po domluvě s AOPK vypásá i pozemky v jejich správě a zajišťuje tak nezbytnou údržbu. Jeho přítomnost odrazuje zloděje.

V roce 2012 proběhlo v areálu rozsáhlé kácení myrobalánu. Polena od průměru 5 cm byla odvezena, menší polena a větve byly shromážděny do hromad a ponechány na místě.

AOPK 14.8.2014 svolala jednání o novém využití areálu. Jednání se účastnili A. Majírek (soukromý zemědělec), P. Orel (ČSOP Nový Jičín), O. Usvald. (MAS Regionu Poodří), O. Bartoš (ČSOP Studénka) a Petr Birklen (zástupce AOPK).

První část jednání probíhala přímo v areálu, jejím účelem bylo podrobné seznámení s jednotlivými budovami a získání základní představy o areálu. V rámci exkurze bylo možno nahlédnout do strojoven a nádrží. Druhá část probíhala v budově SCHKO. Základní údaje o areálu a nejdůležitější body jeho revitalizace shrnula v prezentaci Bc. Eva Bartošová. Po prezentaci následoval brainstorming. Zápis a fotodokumentace z jednání jsou k nahlédnutí v příloze č.2. V srpnu roku 2014 byl v areálu proveden rozsáhlý úklid odpadů.

5.12 SWOT analýza

Tab. 4:SWOT analýza (Bartošová, 2015)

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> · Areál je ve správě AOPK · Velká využitelná plocha · Dostatek vhodných partnerů- silné místní spolky, MAS · Oplocený prostor · Dobrá dostupnost · Umístění v centrální části CHKO · Umístění v centrální části Regionu Poodří 	<ul style="list-style-type: none"> · Špatná dostupnost pro pěší · Špatná dostupnost pro cyklisty · Znečištěné ovzduší · Komáři, bodavý hmyz

Příležitosti	Ohrožení
<ul style="list-style-type: none"> • Prostředky ve finančním období 2014–2020 • Připravovaná KPÚ v k.ú. Bartošovice • Připravovaný nový územní plán • Připravovaná cyklostezka z Horky do Bartošovic • Zajímavé, nevšední prostory • Zázemí pro management CHKO • Ekoturistika, agroturistika • Možnost získat některé důležité pozemky mimo areál 	<ul style="list-style-type: none"> · Koridor Dunaj-Odra-Labe · Vandalismus · Nárůst hluku z letiště Mošnov · Nedostatek finančních prostředků

Vysvětlení komplikovanějších bodů SWOT analýzy

➤ Areál je ve správě AOPK:

Správa AOPK bude podporovat rozvoj areálu, nenechá areál dále chátrat.

➤ Dobrá dostupnost: Areál je dobře dostupný pro automobily, neleží v nepřístupné oblasti.

➤ Umístění v centrální části CHKO:

Silná stránka z pohledu nového využití zaměřeného na ochranu přírody.

➤ Špatná dostupnost pro pěší: K areálu nevedou žádné chodníky.

➤ Špatná dostupnost pro cyklisty: Přístupová cesta je poměrně frekventovaná.

➤ Připravovaná KPÚ v k.ú. Bartošovice:

Možnost začlenění záměrů do připravované koncepce a zajištění přístupu k areálu.

➤ Koridor D-O-L: Realizace koridoru D-O-L rozdělí areál.

5.13 Zdroje financování

Areál bude revitalizován z dotačních titulů vytvořených pro období 2014–2020. Nabídka dotací umožňuje čerpat na různé druhy projektů.

V následující kapitole jsou popsány dotační programy využitelné jako zdroj financí pro revitalizaci areálu.

Operační program Životní prostředí

Operační program Životní prostředí jeden z největších zdrojů financování ekologicky zaměřených projektů v ČR. V minulém dotačním období poskytoval dotace v celkové 5,3 miliard eur. Hlavním cílem operačního programu je ochrana a zlepšení kvality životního prostředí. Předpokládá se možnost čerpání z OPŽP i v dotačním období 2014–2020.

Příjemce dotací jsou: organizace státní správy a samosprávy, nezávislé organizace, občanské sdružení, výzkumné a vědecké ústavy, právnické i fyzické osoby.

Finanční dotace může pokrýt až 90 % z celkových způsobilých výdajů, podmínkou zůstává veřejné spolufinancování. Finanční podporu lze čerpat již v průběhu realizace projektu. Z podpory lze zaplatit přípravu projektu i práce na samotné žádosti.

Žádost je podávána do webové aplikace BENE-FILL, která usnadňuje celou administraci po celou dobu přípravy a realizace projektů.

Reálně využitelné osy OPŽP pro areál (v minulém dotačním období):

Prioritní osa 4: Dotace pro odpadové hospodářství a odstraňování starých ekologických zátěží. Osa podporuje projekty zaměřené na zkvalitnění nakládání s odpady, snižování produkce a odstraňování starých ekologických zátěží. Typ podporovaných projektů, které lze realizovat v areálu je: Kompostárny a bioplynové stanice pro zpracování bioodpadů.

Prioritní osa 6: Dotace pro zlepšování stavu přírody a krajiny.

Oblast podpory 6.2 Podpora biodiverzity.

- Obnova a výstavba návštěvnické infrastruktury ve zvláště chráněných územích, ptačích oblastech, evropsky významných lokalitách, přírodních parcích a geoparcích.

Oblast podpory 6.5 Podpora regenerace urbanizované krajiny.

- Zakládání a revitalizace významné sídelní zeleně, individuální zakládání a obnova

parků, stromořadí, hřbitovů, městských a obecních lesoparků atd.

- Odstranění nebo zajištění nevyužívaných staveb a dalších objektů ve zvláště chráněných územích a územích zařazených do soustavy Natura 2 000.

Prioritní osa 7: Dotace pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu.

Typy podporovaných projektů:

- Nákup, výstavba a rekonstrukce objektů center a poraden, objekt po realizaci projektu musí splňovat nízkoenergetický nebo vyšší standard pro energetickou náročnost budovy.
- Technické vybavení center a poraden investičního charakteru.
- Tvorbu materiálů a pomůcek investičního charakteru.

V současné době je připravován Operační program Životního prostředí na období 2014 – 2020. Sedmá verze je připravena na schválení Evropskou komisí (Operační program životního prostředí, 2014).

Program rozvoje venkova

Opatření podporované Programem rozvoje venkova respektuje cíle Lisabonské strategie (společnost založená na znalostech, vnitřní podnikatelské prostředí, trh práce a udržitelný rozvoj). Program rozvoje venkova vychází z Národního strategického plánu rozvoje venkova. Program rozvoje venkova podporuje trvale udržitelný rozvoj, zlepšování stavu životního prostředí a snižování negativních dopadů intenzivního zemědělství. Dalšími prioritami programu jsou: zlepšení konkurenceschopnosti ČR v základních potravinářských komoditách, rozšíření a diverzifikace ekonomických aktivit ve venkovském prostoru, vytváření nových pracovních míst, snížení nezaměstnanosti a posílení sounáležitosti obyvatel venkova.

Reálně využitelné osy PRV pro areál (v minulém dotačním období)

Osa 3: Opatření ke zlepšení kvality života ve venkovských oblastech.

Osa 3 vytváří podmínky pro zlepšení kvality života v podobě zlepšení vybavení, vzhledu vesnicích a veřejných prostranství. Podporuje zabezpečení venkovské infrastruktury. Cílem je rozvoj malého a středního podnikání a zlepšení životního prostředí venkovských sídel.

Typy opatření: Podpora cestovního ruchu.

Cílem opatření je vybudování rekreační infrastruktury, vytvoření podmínek pro pěší turistiku,

vodáctví, lyžování. V rámci programu lze čerpat na nákup a výsadbu doprovodné zeleně (Státní zemědělský intervenční fond, 2013).

Osa 4. LEADER: Program zaměřený na podporu a rozvoj venkovských oblastí.

Cíle programu LEADER jsou: zvýšení kvality života ve venkovských oblastech, šetrný přístup k přírodě a podpora konkrétních komunit... Tyto cíle jsou realizovány v rámci místní rozvojové strategie. Strategie je vytvářena místní akční skupinou (MAS) (MAS Zubří země, 2014). MAS je společenství občanů, neziskových organizací, soukromé a veřejné podnikatelské sféry a veřejné správy, které v rámci souvislého území spolupracuje na rozvoji oblasti v různých sférách působnosti, aktivně získává a rozděluje dotační prostředky. Výhodou tohoto způsobu je, že rozdělování dotačních financí záleží na občanech a organizacích daného regionu a je tedy možné řešit konkrétní nedostatky v území. Rozhodování se řídí dobrou znalostí problematiky (NSMAS, 2014).

Příjemce dotací jsou členi MAS. V období 2007–2014 vypsala MAS Poodří 7 výzev (MAS Regionu Poodří, 2014).

Reálně využitelné osy PRV pro areál v období 2014–2020.

Program rozvoje venkova na období 2014–2020 má šest základních priorit.

Priority vhodné pro areál jsou:

- Obnova, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím.
- Podpora účinného využívání zdrojů a přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku v odvětvích zemědělství, potravinářství a lesnictví.
- Podpora sociálního začleňování, snižování chudoby a hospodářského rozvoje ve venkovských oblastech (SZIF, 2014).

Osa LEADER bude v novém období přejmenována, principy a priority se výrazně nemění.

Norské fondy a EHP (fond Evropského hospodářského prostoru)

Norské fondy a EHP tvoří finanční prostředky vyčleněné státy Norskem, Islandem a Lichtenštejnskem k zajištění podpory, kontaktů a spolupráce s patnácti státy ve střední a jižní Evropě. Podpořené projekty se zaměřují na uchování kulturního dědictví, podporu zdravotnictví a lidských zdrojů. Životní prostředí, děti a mladiství patří k prioritním programovým oblastem.

EHP 2009–2014

Program CZ03 pro Nestátní neziskové organizace je zaměřen na podporu organizací, které se zabývají posílením rozvoje občanské společnosti. Cílem programu je podpora demokracie, lidských práv, genderové rovnosti, ochrana životního prostředí a problematika klimatických změn. Alokace zdrojů dosáhla přibližné hodnoty 9 810 000 eur. Období realizace projektů probíhá až do roku 2016. (EHP a Norské fondy, 2014)

Detaily k dalšímu období 2014–2020 zatím nebyly zveřejněny (EHP a Norské fondy, 2014, Noramb, 2014).

Nadace Partnerství

Nadace partnerství je soukromá, nezávislá nadace zaměřená na financování projektů. Nadace během své existence podpořila 3 190 projektů v celkové výši nákladů 400 milionů korun. Nadace se zabývá šetrnou turistikou, podporou vzdělávání, veřejným prostorem. Nadace dále poskytuje odborné služby a inspiraci ze zahraničí. Podpora je určena neziskových organizacím, obcím a školám.

Aktuálně jsou výzvy ukončovány. Grantové uzávěrky probíhaly do léta a podzimu roku 2014. Nadace v minulých letech vytvořila celou řadu možností jak podpořit areál. Aktuálně nejsou vypsané. Jedna grantová výzva je přímo zaměřená na Ostravsko: pomoc při obnově brownfieldů a environmentální projekty (Nadace partnerství, 2014).

Program obnovy přirozených funkcí krajiny (POPFK)

POPFK je národní dotační program Ministerstva životního prostředí. V rámci tohoto programu lze realizovat investiční i neinvestiční záměry. Program podporuje naplnění záměrů jednotlivých plánů péče o ZCHÚ. Výše dotace může dosáhnout až 100 % celkových nákladů.

Podprogram vhodný pro areál je: „Zajištění povinností orgánů ochrany přírody ve vztahu ke zvláště chráněným územím a zajišťování opatření k podpoře předmětů ochrany ptačích oblastí a evropsky významných lokalit.“ Žadatelem pro tento typ podpory jsou: AOPK ČR a správy NP (Finanční péče o přírodu a krajinu, 2014).

Nadace OKD

Nadace OKD je zaměřena na podporu obcí v Moravskoslezském kraji. Podporuje neziskové organizace věnující se zlepšení úrovně sociální péče, volnočasovým aktivitám, kulturnímu vyžití a životnímu prostředí. Organizace vznikla v roce 2008 a za dobu své

existence již podpořila 1 800 veřejně prospěšných projektů. Nadace OKD patří k největším nadacím v České republice. Nadace spadá pod černouhelnou těžební společnost OKD, a.s. Výzvy pro rok 2015 jsou vyhlášeny v období 7.1.2015–13.2.2015. Nadace OKD vypsal výzvu Pro region, Pro Evropu tyto dotace musí být realizovány v obcích: Dětmovice, Doubrava, Frýdek–Místek, Havířov, Horní Suchá, Karviná, Orlová, Paskov, Ostrava... Další dotací nadace OKD je tzv. Srdcovka. Finanční rozpětí dotace se pohybuje v kolem 5 000–30 000 Kč, je určeno pouze na akce zaměstnancům OKD působících v některé z neziskových organizací. V současné době nadace OKD nevypisuje výzvu u které by areál splňoval podmínky. Vzhledem k tomu, že Nadace OKD vypisuje granty každoročně je možné, že v příštím roce bude situace příznivější (Nadace OKD, 2012).

Veřejná finanční podpora obce

O dotaci lze žádat i z rozpočtu obce. Dotace je poskytnuta z veřejného rozpočtu fyzické nebo právnické osobě na jasně vymezený účel. Dotace může být poskytnuta i jako bezúročná finanční výpomoc, kterou bude muset žadatel v stanovené lhůtě vrátit. Obce musí zpracovat záměr, který bude vymezovat věcné, časové a finanční podmínky na podporu stanoveného účelu. Dotace je poskytována na základě žádosti.

Obce musí záměr poskytnutí dotací zveřejnit na veřejném portálu nejpozději 30 dnů před začátkem možnosti žádání. Záměr musí obsahovat vymezení účelu poskytnutí prostředků, důvody podpory stanoveného účelu, objem prostředků na podporu, okruh žadatelů, kritéria hodnocení (Vláda, 2014, Studénka, 2015).

Operační program podnikání a inovace

Prioritní osa 3: Efektivní energie (dotační období 2007–2013). Osa se týká podpory malého a středního podnikání. Jedním z cílů podpory je zvýšit využívání obnovitelných zdrojů. Z podporovaných aktivit lze pro areál využít: výstavba zařízení na výrobu a rozvod elektrické a tepelné energie vyrobené z obnovitelných a druhotných zdrojů energie. Příjemci podpory jsou podnikatelské subjekty (Operační program podnikání a inovace, 2010).

5.13.1 Metodický postup při podání žádosti o financování areálu

1. Vytvoření subjektu, který se bude zabývat činností v areálu.
2. Vytvoření záměru využití areálu.
3. Vyhodnocení starých zátěží (včetně zdrojů na odstranění).
4. Podpis smlouvy o pronájmu areálu.
5. Prostudování dotačních možností.
6. Zajištění administrace dílčích projektů.
7. Tvorba projektů, podání žádosti o dotace.
8. Odstranění starých zátěží.
9. Realizace dílčích revitalizačních procesů.
10. Provoz.

5.14 Podmínky AOPK ČR a partneři

Podmínky pro AOPK ČR

Podmínky využití byly formulovány na společném jednání s partnery a dá se očekávat, že budou zapracovány do nájemní smlouvy. Budoucí využití areálu nesmí poškozovat životní prostředí. Jeho využití by mělo směřovat k naplňování více cílů: ochrana biodiverzity, ekovýchova, vytvářet zázemí pro management CHKO Poodří.

Tento bod je třeba respektovat, pokud plánované využití nebude v souladu s vizemi AOPK, AOPK nepronajme plochu k realizaci projektu.

Elektrická energie

Obnova napojení na transformátor je poměrně nereálné vzhledem k jeho stavu. Vhodnější možnost je vybudovat nové napojení na vedení od Nové Horky. Za předpokladu vybudování zázemí pro trvalé bydliště zaměstnance areálu, musí společnost ČEZ vybudovat přípojku na elektřinu na vlastní náklady.

Energetická soběstačnost

Energetická soběstačnost je nezávislost na dodávkách energie ze vzdálených zdrojů, může být ekologickým a zároveň ekonomicky přínosným řešením dodávek energie. V areálu nesmí být využívány technologie poškozující životní prostředí, proto se v následujícím odstavci věnují obnovitelným zdrojům energie.

Mezi obnovitelné zdroje energie patří: sluneční, vodní a větrná energie a energie vznikající zpracováním biomasy. Pro čerpání vodní, větrné energie a energie z biomasy nejsou v areálu dobré podmínky. Sluneční energii je možno využívat jako zdroj tepla (solární termální systémy) a elektřiny (fotovoltaika). Solární termální systémy slouží k ohřevu vody a získání tepla (EkoWatt, 2011).

Tab. 5: Spotřeba teplé vody (EkoWatt, 2011).

Počet osob	1	2	3	4	6	8	10
Spotřeba teplé vody (l/den)	82	164	246	328	492	656	820
Plocha kolektorů (m ²)	1,6	3,2	4,8	6	10	14	16

Fotovoltaika se mimo jiné využívá v místech, kde se nevyplácí zbudovat elektrickou přípojku. Projekty na vybudování fotovoltaik jsou dotovány Operačním programem Životního prostředí a programem Ekoenergie (Operační program podnikání a inovace, 2010).

Kanalizace

Bude nutné navrhnout způsob úpravy odpadních vod. Prostor umožňuje tvorbu kořenové čističky, která by mohla sloužit při ekovýchově jako ukázka ekologického nakládání s odpadními vodami. Kořenové čističky odstraňují znečištění z odpadních vod v domácnosti. Likvidace vod znečištěných fekáliemi lze pomocí kořenové čističky doplněné o odkalovací jímku. Plocha čističky se odhaduje přibližně na 5 m² na jednu osobu. Orientační cena pro rodinný dům se může pohybovat kolem 130–140 000 Kč. Navíc kořenové čističky neruší vzhledem svého okolí, působí velice přírodně, nezapáchají, mají nízké provozní náklady... (Kořenová čistička, 2015).

Nová Horka nemá vybudovanou čistírnu odpadních vod. Odpadní vody jsou zdrženy v septicích a jímkách a pak jsou vypuštěny do potoka Sedlince. Napojení na tento systém nesplňuje požadavky AOPK na ekologický chod areálu.

Nakládání s odpady

V budoucím projektu musí být řešeno i nakládání s odpady. Vzhledem k tomu, že areál má sloužit k ekologické výchově je potřeba vzorně dodržovat třídění odpadů. V areálu by měly být tříděny jednotlivé složky a předávány k dalšímu zpracování.

Biologicky rozložitelný materiál lze odstraňovat kompostováním. Kompost je pak možno využít k hnojení.

Voda

Řešení zajištění pitné vody se nabízejí dvě. První je napojení na vodovod Nové Horky, což by bylo značně náročné, v cestě by stála frekventovaná silnice 2. třídy a železniční trať (Geoportál, 2014). Druhým řešením preferovaným AOPK je vybudování studny, tomu by musely předcházet testy kvality vody.

Potencionální partneři

Soukromý zemědělec A. Majírek

Zemědělský podnikatel zaměřený na pěstování obilovin, luštěnin a olejnatých semen. V areálu již podniká, má zkušenosti s chovem dobytka (Obchodní rejstřík, 2014).

ČSOP Nový Jičín – Záchranná stanice Bartošovice

ČSOP Nový Jičín je základní organizací Českého svazu ochránců přírody a občanským sdružením působícím na území Moravskoslezského, Zlínského a Olomouckého kraje. Sdružení se zabývá druhovou ochranou živočichů, provozem centra ekologické výchovy. V rámci záchranné stanice probíhá léčení a rehabilitace zraněných či jinak handicapovaných volně žijících živočichů (ČSOP Nový Jičín, 2014).

ČSOP Bartošovice

ČSOP Bartošovice pracuje hlavně s dětmi, pečuje o historické dědictví, krajinu a přírodu v okolí Bartošovic (Bartošovice, 2014).

ČSOP Studénka

ČSOP Studénka je aktivní organizace zabývající se ochranou přírody, enviromentální výchovou, druhovou ochranou, výsadbou a údržbou zeleně a rozmnožováním starých ovocných odrůd ovoce, likvidací invazních druhů, budování naučných stezek...(ČSOP Studénka, 2014).

MAS Regionu Poodří

Místní akční skupina Regionu Poodří sdružuje členské obce, podnikatele, neziskové organizace, podporuje rozvoj regionu. MAS Regionu Poodří působí na území 626 km².

Revitalizace areálu byla zařazena do rozvojové strategie na období 2014–2020 (MAS Regionu Poodří, 2014).

Obec Bartošovice

Obec Bartošovice má 1 683 obyvatel. Obec disponuje poštou, školou, zdravotnickým zařízením, vodovodem, plynofikací (Bartošovice, 2014, Města a obce, 2014).

Téměř všechny zmíněné organizace se zúčastnily jednání o areálu, které proběhlo dne 14.8.2014.

5.15 Návrhy nového využití

Zázemí pro chov ovcí a koz

Připravovaný plán péče pro CHKO Poodří navrhuje vypásání některých lokalit v CHKO. Tento požadavek by zabezpečilo stádo ovcí a koz ustájených v areálu. Pastva povede k zlepšení druhové diverzity a snížení potřeby pojezdu těžkou mechanizací. Nádrže by sloužily k uskladnění sena nebo jako zázemí pro dobytek. Areál je v přímém sousedství s CHKO Poodří, takže by zvířata mohla bezpečně přecházet mezi areálem a vypásanou plochou. Zajištění vody pro zvířata by probíhalo napájením z pomocí vývěřů pramenité vody přímo pod areálem. Projekt je možné podpořit v rámci čerpání finančních prostředků na naplnění plánu péče CHKO. Dále se můžeme inspirovat úspěšným projektem „Přiveď ovečku..." v rámci, kterého si mohou lidé koupit nebo pronajmout ovci, která pak vypásá dané lokality. Majitelé a pronajímatelé ovcí dostanou odměnu v podobě masa nebo jehňátek. Podobný projekt by se dal jistě aplikovat na stáda ovcí určené k vypásání oderských luk (ČSOP Bílé Karpaty, 2015).

Pozitiva: Vytvoření nového pracovního místa, naplnění plánu péče.

Negativa: Komáři a jiný bodavý hmyz, zneškodňování vzniklých odpadů, náročnost chovu, zajištění krmiva, zajištění odběru produkce.

Zázemí pro ekologickou výchovu a činnost

Velký oplocený prostor areálu skýtá řadu možností pro vytvoření základny pro činnost dobrovolníků. Areál by mohl nabízet připravené programy s ekologickou tematikou a možností netradičního přespaní. Zde se nabízí spolupráce s ČSOP Nový Jičín, který provozuje záchranou stanici v Bartošovicích a v roce 2014 otevřel Dům přírody Poodří.

V rámci spolupráce by bylo vhodné vytvořit zázemí pro ubytování návštěvníků, nebo brigádníku ze stanice. Popřípadě vytvořit další program, aby se návštěvník zdržel v lokalitě celý den.

Pozitiva: Spolupráce s ČSOP Nový Jičín, velká návštěvnická základna, vytvoření pracovních míst.

Negativa: Vysoké náklady na vybudování zázemí pro návštěvníky a pracovníky, organizační náročnost, komáři a bodavý hmyz.

Studijní plochy

Ve spolupráci s odborníky nebo studenty je možné vytvořit plochu určenou ke studiu vývoje ekosystémů, řízené a přirozené sukcese...

Nádrže mají skvělou akustiku a jejich přetvoření na přednáškový sál by bylo velice zajímavé nejen v rámci pořádání přednášek ale i různých koncertů, divadelních představení.

Pozitiva: Neobvyklý prostor.

Negativa: Náklady na vytvoření zázemí, nízká návratnost, možný nedostatek návštěvníků.

Plochy pro ochranu druhů

V rámci spolupráce se záchranou stanicí Bartošovice je možné vytvořit výběhy pro handicapované živočichy, plochy pro rozmnožování ohrožených druhů. Lokalita je také vhodná k vytvoření pěstební plochy pro rozmnožování starých odrůd ovoce a vzácnějších autochtonních dřevin.

Pozitivum: Klid pro zvířata v rekonvalescenci, vytvoření jen nejnútnejšího zázemí, jen drobné stavební úpravy.

Tábornická základna

Tábornická základna by byla ideální z pohledu mládežnických organizací, kterých je v okolí dostatek (cesta z Ostravy nezabere více než hodinu). Po úpravě by byl prostor vhodný ke hrám. Ideální je poloha areálu k pořádání různých výletů do okolí. V ideální dojezdové vzdálenosti je Štramberk (Štramberská trůba, jeskyně Šipka), Kopřivnice (technické muzeum Tatra), Hranice na Moravě (Zbrašovské aragonitové jeskyně), Starý Jičín (zřícenina hradu).

Pozitiva: Dostupnost, nízké náklady (nákup stanové základny).

Negativa: Komáři a jiný bodavý hmyz, nízká návratnost, náklady na vybudování základního zázemí (kuchyňka, WC, umývárna).

Zázemí určené pro podporu ekoturistiky

Ekoturistika představuje navštěvování relativně nedotčených oblastí za účelem poznání místa, zkoumání fauny, flóry, přírodních procesů a hledání historických vazeb. CHKO Poodří nabízí celou řadu zajímavých lokalit, živočišných i rostlinných druhů. Problém vyvstává v interpretaci, většina nejkrásnějších lokalit není pro návštěvníka dostupná, v CHKO je nepřehledný terén doplněn řadou slepých ramen a meandrující Odrou. Areál vytvoří zázemí pro průvodcovské služby v CHKO. V případě špatného počasí by se program dal realizovat přímo v areálu. Akce by byla určena pro školy a volnočasové organizace.

Velice zajímavou atrakcí pro školní třídy jsou projížďky na raftech po bartošovických rybnících a části Odry, které pořádá ČSOP Studénka. V zimě by mohl zaměstnanec připravovat nové projekty, nebo navštěvovat školy s programy zaměřenými na výuku ekologie a ochrany přírody.

Pozitiva: Podpora turistického ruchu v CHKO, poměrně malá finanční náročnost (náklady na pořízení raftu, dalekohledů a dalších drobných pomůcek).

Negativa: Malá návratnost, nutnost čerpání dotací.

Kombinace

Kombinace více druhů činností zajistí multifunkčnost areálu. Vzhledem k velkému prostoru je toto řešení velice praktické. Činnosti mohou mít různé priority, například hlavní funkce bude ochrana přírody, vedlejší ekovýchova. Některé záměry se vzájemně vylučují, není vhodné kombinovat chov dobytka s tábornickou základnou atd.

Možné kombinace:

- Zázemí pro ochranu druhů spojené s chovem koz a ovcí, doplněné o přírodovědné programy pro veřejnost.
- Zázemí pro ekologickou výchovu a tábornické základny, zázemí pro podporu ekoturistiky.

5.16 Návrh nového využití

5.16.1 Nové využití

Realizátorem projektu bude nový pozemkový spolek vzniklý na základě spolupráce ČSOP Studénka, ČSOP Nový Jičín a ČSOP Bartošovice. Vytvoření nového spolku má řadu výhod. Spolek nebude zatížen starými projekty. Noví členové mají zkušenosti z předchozí činnosti v ČSOP. Zároveň ve spolku vznikne široká profesní základna. Spolek bude fungovat pod záštitou ČSOP, což usnadní organizační stránku věci a umožní žádat o finanční podporu ČSOP.

Název, logo

Název Oderská salaš vychází z navrhovaného využití areálu. V minulosti se Poodří vypásalo, název by tedy vycházel ze zapomenuté tradice.

Znak je vytvořen z původní vojenské dokumentace, přesněji návrhu nádrže na uskladnění hmot. Ve středu je jednoduše nakreslená ovce a koza jako symbol nového využití prostoru.

Obr. 8: Návrh loga (Bartošová, 2015).

Popis a účel

Areál bude naplňovat dvě důležité funkce: první část bude tvořit zázemí pro chov stáda ovcí a koz, zbylá část areálu bude vymezena k ekovýchově a zároveň bude tvořit zázemí pro organizaci věnující se ochraně přírody v regionu.

V prvních letech provozu bude stádo vypásat pozemky areálu, ale i ochránářsky cenné lokality přímo v CHKO Poodří např. v blízké PR Koryta.

V části pro ekologickou výchovu budou realizovány akce typu přednášky, školení, team bulding a ekovýchovné programy. Tato část bude výchozím bodem pro programy realizované

v CHKO Poodří. Areál by měl sloužit jako příklad energetické soběstačnosti s názornou ukázkou jednotlivých technologií.

Pracovní pozice

Realizace obnovy areálu vytvoří dvě pracovní místa. První bude na plný úvazek a bude probíhat celoročně. Pracovní náplní zaměstnance bude přes zimu péče o stádo, chystání projektů na další sezónu a objíždění škol s ekologickými vzdělávacími programy. Zbytek roku bude zaměstnanec fungovat jako průvodce, realizátor projektů.

Požadavky na zaměstnance tedy budou: orientace v dotacích, znalost problematiky ochrany přírody a ekologie, příjemné vystupování, znalost Poodří.

Další pozice bude jen na půl úvazku přes léto, jaro a podzim. Její náplní bude zajištění péče o stádo a pastva. Požadavky na zaměstnance: schopnost péče o stádo, orientace v terénu.

Pracovní úvazky se mohou postupem času podle potřeby měnit, pokud bude organizace dobře finančně zajištěna, nebude problém rozšíření zaměstnanecké základny a přidání dalších aktivit.

Dále bude areál v případě potřeby přijímat brigádníky, kteří zajistí jednoduché sezonní práce. Brigádníci mohou být najmutí např. na sekání nedopasků...

Využití objektů

Nádrž 3a bude sloužit k přednáškám, promítání, divadelním představením. Ve stěně nádrže bude vyřezán vchod. Dále bude nádrž vybavena pohodlnými a přenosnými židlemi, stoly, promítacím plátnem, skříněmi.

Nádrž 3b bude sloužit jako prostor pro přespání a ubytování brigádníků. Vnitřní prostory nebudou dále členěny. Spát se bude na matracích a karimatkách. Místnost bude vytápěna kamny na tuhá paliva. Vybavením bude prostor připomínat jurtu.

Strojovna 3 bude použita jako základ pro stavbu administrační budovy s kanceláři a WC, sprchovými kouty a kuchyňkou. Nová budova bude jednopatrová, bude obsahovat několik vybavených kanceláří. Součástí bude sociální zařízení určené i pro návštěvníky.

Sociální zařízení bude mít dva vchody, jeden pro zaměstnance z kanceláří a druhý určený pro návštěvníky.

Nádrž 2a Prostory pro ustájení stáda v zimě. Plocha nádrže se pohybuje kolem 154 m², plocha potřebná na ustájení jednoho zvířete je 1,5 m². Z toho lze usoudit, že nádrž má plochu vhodnou pro početné stádo. Přesné počty ustájených zvířat navrhne zootechnik. Přes velký

prostor by se v areálu provozoval jen malochovy s zaměřením na ekologické zemědělství. V nádrži bude vyřezán vchod a vytvořen přístup pro zvířata o sklonu bezpečném pro jejich pohyb. Vrchní část nádrže bude vybavena jednoduchou dřevěnou konstrukcí, která bude sloužit k uskladnění sena. Seno se pak jednoduše bude shrnovat dolů zvířatům. Tento návrh je založen na doložených způsobech uskladnění sena přímo nad dobytkem.

Nádrž 2b prostory druhé nádrže by sloužily k uskladnění sena a potravy pro stádo. V případě potřeby rozšíření stáda vytvoří nový prostor pro ustájení nových zvířat.

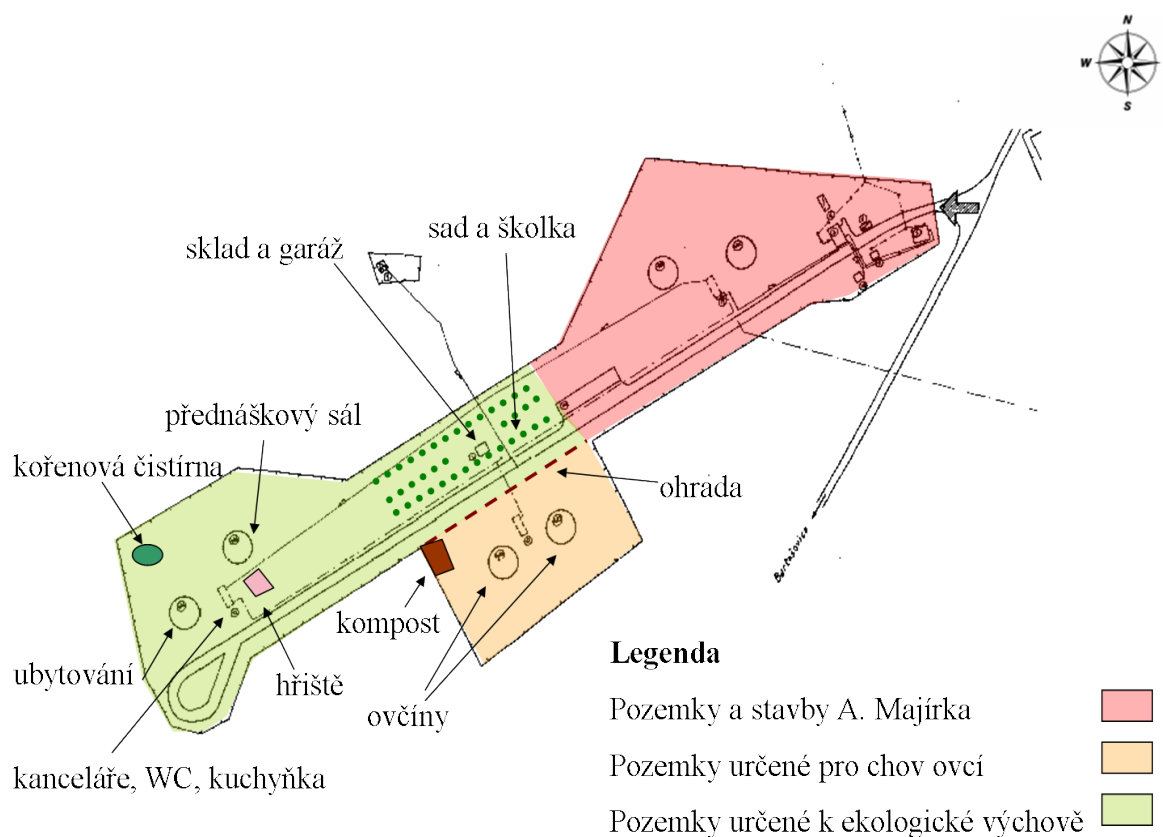
Strojovna 2 bude zabezpečena a připravena k skladování mléčných výrobků a ovoce, pokud dojde k rozšíření činnosti areálu.

Prostory malé garáže budou sloužit jako sklad.

Velkou garáž pronajala AOPK ČR dlouhodobě A. Majírkovi, pro potřeby projektu je nevyužitelná.

Využití ploch

Areál bude rozdělen do dvou funkčních celků (viz. obr. 9). Hranice mezi celky bude tvořena dřevěnou ohradou bránící volnému pohybu ovcí a koz v části určené pro ekovýchovu.

Obr. 9: Návrh nového využití (Vojenský projektový ústav Praha, 1964, Bartošová, 2015).

Chov ovcí a koz

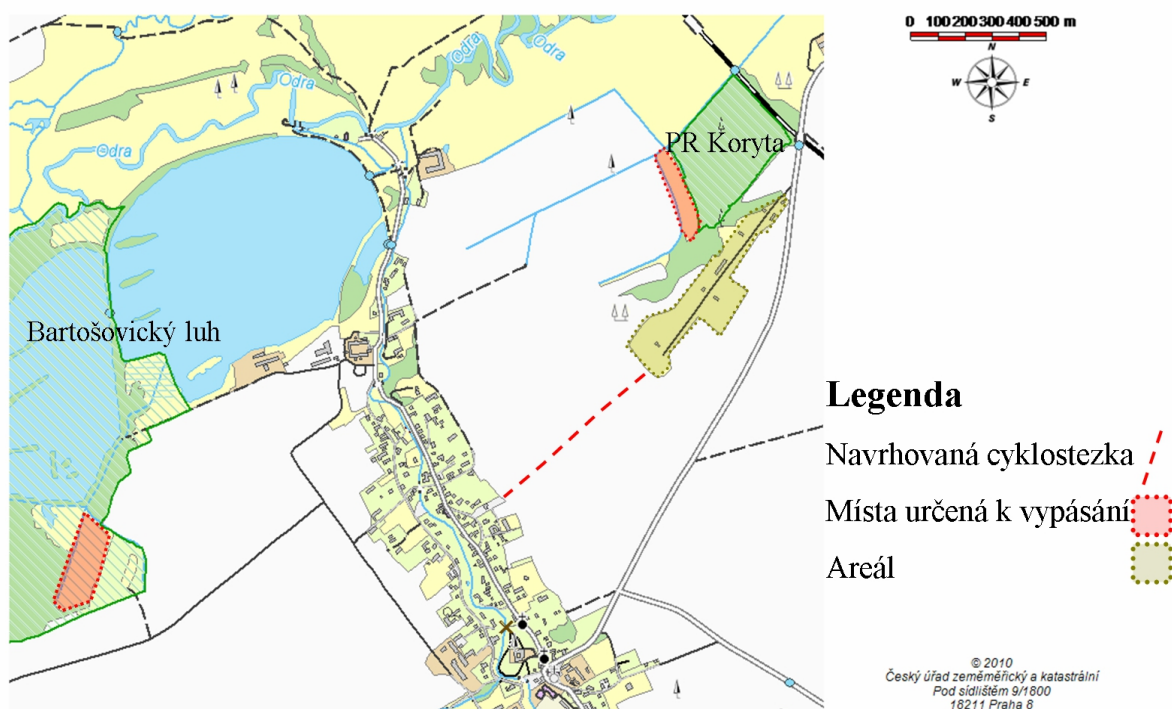
Hlavním účelem chovu ovcí a koz bude vypásání některých lokalit v CHKO Poodří a areálu. V budoucnu je možno rozšířit činnost areálu o prodej mléčných výrobků.

Vhodná plemena musí splňovat tyto podmínky: nevyžadují zvláštní péči, jsou dobře adaptovaná na změny počasí, dobře snášejí hmyz, nejsou náchylná k nemocem. Preferována budou původní plemena, jako je například ovce valaška.

Během léta a na podzim bude stádo vypásat louky v CHKO Poodří. Stádo bude vodit zaměstnanec areálu. Udržení zvířat v prostoru určenému k vypásání zajistí přenosný ohradník.

V zimě se budou ovce a kozy pohybovat ve vyhrazených prostorech v areálu a přespávat v bývalé nádrži. Hnůj vzniklý v nádržích se bude ukládat na kompost.

Pomoc s přesuny a hlídáním stáda zajistí dva až tři psi (nemusí být stejného plemene). Úkolem psů bude zajištění ovládnutí a hlídání stáda. Plemena psů, která budou vybrána musí splňovat následující kritéria: schopnost hlídat a shánět stádo, bezkonfliktní, dobře vycházet i s cizími lidmi a hlavně s dětmi. Vzhledem k tomu, že v CHKO Poodří nejsou žádní velcí predátoři, budou preferována spíše menší plemena psů.

Obr. 10: Územní vztahy nového návrhu (ČUZK, 2015, Bartošová, 2015).

Průvodcovské služby

Mezi nabídku areálu budou patřit průvodcovské programy. Na internetových stránkách bude nabízeno několik různých typů programů. Zájemce si dopředu rezervuje termín. Samotný program bude začínat v areálu, kde si účastníci bezpečně uschovají nepotřebné věci a kde zůstanou i auta. Z areálu se pak vyrazí na jeden z vybraných okruhů. Za nepříznivého počasí bude využíván program přímo v areálu.

Programy budou tématicky zaměřeny a doplněny o hravé prvky. Vybavení potřebné k programu musí být lehké a přenosné.

Programy je možno kombinovat a spojovat. Ideální je spolupráce se Záchranou stanicí v Bartošovicích.

Příklady programů

Rafting

Délka: 5–6 hodin

Cílová skupina: školní třídy, zájmové organizace

Počet osob: 7–21 (podle počtu raftů)

Náplň: Hlavní náplní programu bude ukázat účastníkům rybníky a Odru z jiné perspektivy. Sjížděný úsek Odry měří asi 2,4 km, nejsou na něm žádné peřeje ani nebezpečná místa. Plavba po Odře nabízí možnost sledování podemletých břehů (velice zajímavé z geologického hlediska), vegetace a fauny, na mnohých místech lze sledovat pobytové znaky bobra a vydry. Exkurze je výjimečná pro jízdu na raftu, kterou mnozí absolvují poprvé v životě.

Potřebné vybavení: rafty, pádla, vesty

Období: léto, podzim

PR Kotvice

Délka: 3–4 hodin, přibližně 6,3 km

Cílová skupina: školní třídy, zájmové organizace, rodiče s dětmi

Počet osob: max. 20

Náplň: Návštěvníci si projdou PR Kotvice. V průběhu trasy budou procházet různé stanoviště, kde jim průvodce poskytne výklad a aktivitu např. pouštění lodiček na mlýnském náhonu. Trasa je vedena přes starou oboru patřící k areálu zámku Nová Horka, po patě terasy oderské nivy, přes hráz rybníku Kotvice, kolem uměle vytvořených mokřadních biotopů a po hranici obory. Na trase je možné pozorovat celou řadu chráněných druhů rostlin a zvířat, navštívit

tvrdý i měkký luh, pozorovat rybníky a způsob jejich napájení.

Potřebné vybavení: dalekohled, pomůcky na hry

Období: celoročně

Louky a bobří hráze

Délka: 2–5 hodin, 5,5 km nebo 2,3 km

Cílová skupina: školní třídy, zájmové organizace, rodiče s dětmi

Počet osob: max. 20

Náplň: Louky a bobří hráze je nejméně náročným programem. Skupina se pohybuje pouze na přilehlých loukách a kolem Odry. Po cestě je možno spatřit tvrdý a měkký luh, nivní louky, meandry řeky Odry a bobří hráze.

Potřebné vybavení: pomůcky na hry

Období: jaro, léto, podzim

Lužní les

Délka: 7–8 hodin, 11,2 km

Cílová skupina: školní třídy, zájmové organizace, rodiče s dětmi

Počet osob: max. 20

Náplň: Cílem trasy je lužní les nedaleko Studénky, tato lokalita je výjimečná hlavně na jaře, když kvetou sněženky. V lužním lese je celá řada slepých ramen, která jsou velice zajímavá. Po cestě je celá řada pozoruhodných lokalit PR Kotvice, jezera Slaňáky, meandry Odry...

Potřebné vybavení: dalekohled, pomůcky na hry

Období: Celoročně, ideálně na jaře

Program za nepříznivého počasí v areálu

Délka: 3–4 hodin

Cílová skupina: školní třídy, zájmové organizace, rodiče s dětmi

Počet osob: max. 20

Náplň: Zábavné, ekologicky zaměřené hry, ukázka kořenové čistírny, program v nádržích

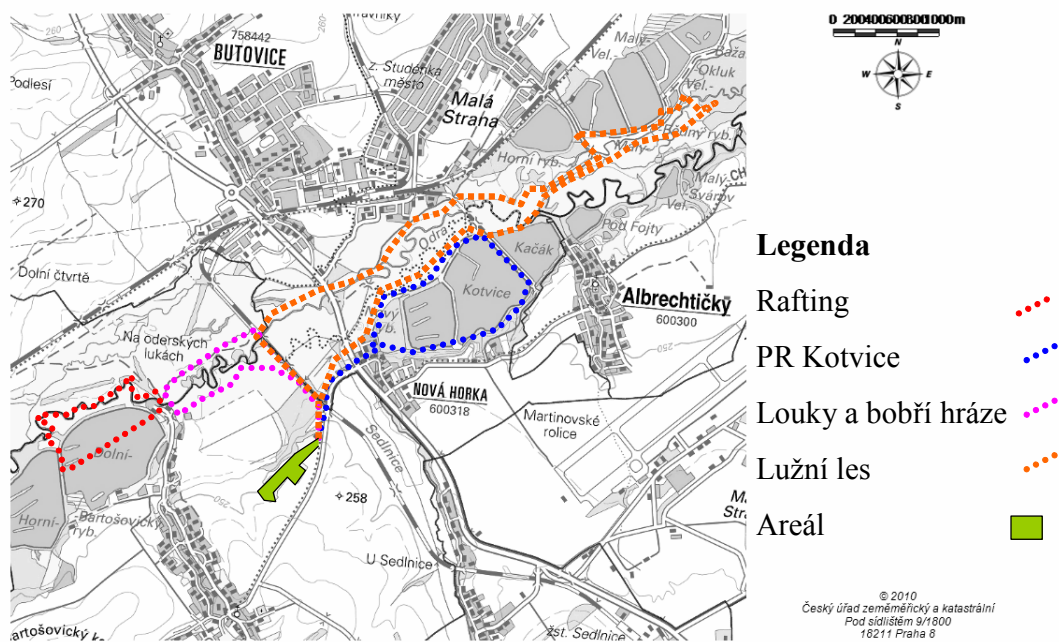
Potřebné vybavení: podle typu her

Období: celoročně

Za nepříznivého počasí je možno navštívit Záchranou stanici v Bartošovicích.

Příklad programu v areálu: sadařství

Součástí programu bude: ukázka roubování, péče o stromy, prezentace místních ovocných odrůd, ochutnávka, v budoucnu prohlídka sušárny a moštárny.

Obr. 11: Trasy programů (ČUZK, 2015, Bartošová, 2015).

5.16.2 Další rozvoj

Za předpokladu, že by areál prosperoval, je možné rozšířit podnikání o výrobu mléčných výrobků. Ideálním prostorem pro skladování a výrobu mléčných výrobků jsou strojovny, kde je stabilní nízká teplota. Nový výrobek lze podpořit přihlášením mezi regionální produkty Moravskoslezského kraje.

Dalším možností rozvoje je rozšíření stáda např. o osly nebo lamy. Výcházkové programy by spolu s průvodcem procházel i osel nebo lama, což by vytvořilo zajímavý zážitek hlavně pro děti.

Budoucím zdrojem zisku by mohl být prodej stromků ze školky. V regionu Poodří narůstá zájem o staré ovocné odrůdy.

Dalším rozšířením do budoucna může být rozšíření aktivit o stavbu a provoz sušárny a moštárny ovoce.

Předpokládané přínosy projektu

Tab. 6: Přínosy projektu (Bartošová, 2015).

Přínosy
<ul style="list-style-type: none">· Využití brownfieldu· Vytvoření nových pracovních míst· Zázemí pro rozvoj ekovýchovy· Údržba ZCHÚ vypásáním· Návrat ovocných stromů do krajiny· Vytvoření zázemí pro komunitní aktivity· Rozvoj cyklistiky· Vytvoření zázemí pro kulturní aktivity· Vytvoření zázemí pro dobrovolníky

5.16.3 Přehled financování

Tab.7: Přehled financování (Bartošová, 2015).

Investiční náklady			
	Možný zdroj financí	Odhadovaná částka (Kč)	Poznámka
Úprava nádrží	OPŽP - Obnova a výstavba návštěvnické infrastruktury, MAS Regionu Poodří	400 000–500 000	realizuje autorizovaná firma
Provozní zázemí	OPŽP - Obnova a výstavba návštěvnické infrastruktury, PRV - Leader	1 000 000–1 500 000	realizuje autorizovaná firma
Kořenová čistírna	PRV - Leader	80 000–130 000	realizuje autorizovaná firma
Fotovoltaika	Operační program podnikání a inovace - Efektivní energie	100 000–150 000	realizuje autorizovaná firma
Sluneční kolektory pro ohřev vody	Operační program podnikání a inovace - Efektivní energie	60 000–40 000	realizuje autorizovaná firma
Studna, úprava vody	PRV - Leader	40 000–60 000	realizuje autorizovaná firma
Pořízení stáda	PRV - Leader	přibližně 4 000 za jednu ovci	realizuje spolek
Výukové programy vybavení	OPŽP - Dotace pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu: Technické vybavení center a poraden investičního charakteru. Tvorbu materiálů a pomůcek investičního charakteru.	30 000–50 000	realizuje spolek, nákup projektorů, raftu
Nákup zařízení nádrží	OPŽP - Obnova a výstavba návštěvnické infrastruktury, Nadace partnerství: Ostravsko, PRV - Leader	30 000–40 000	realizuje spolek, nákup nábytku, kamen
Nákup vybavení kanceláří	OPŽP - Obnova a výstavba návštěvnické infrastruktury, Nadace partnerství: Ostravsko, PRV - Leader	max. 50 000	realizuje spolek, nákup počítačů, vybavení kuchyňky

Kompost	rozpočet spolku	max. 5 000	realizuje spolek
Založení školky	PRV - Leader	max. 20 000	realizuje spolek
Zeleň	PRV - Leader	max. 20 000	realizuje spolek
Hřiště	PRV - Leader	max. 20 000	realizuje autorizovaná firma
Opakované náklady			
	Možný zdroj financí	Odhadovaná částka (Kč)	Poznámka
Zaměstnanec	rozpočet spolku	náklady 300 000–400 000 ročně	mzda, pojištění
Náklady na chov	rozpočet spolku	podle velikosti stáda	očkování odčervování
Úprava vody	rozpočet spolku		
Jednorázové výnosy			
	Možný zdroj financí	Odhadovaná částka (Kč)	Poznámka
Odstranění starých zátěží	rozpočet spolku + prodej železa do sběru	zisk financí pro spolek až 100 000	realizuje spolek
Opakované výnosy			
	Možný zdroj financí	Odhadovaná částka (Kč)	Poznámka
Vypásání	Program obnovy přírodních funkcí krajiny (POPFK)	zdroj financí	realizuje spolek
Výnosy z chovu		zdroj financí	realizuje spolek
Výukové programy		zdroj financí	realizuje spolek

6 DISKUSE

Diskuse je část diplomové práce, která srovnává výsledky autora s výsledky jiných autorů.

V rámci své práce jsem zvolila dva přístupy k diskusi. První srovnává návrh na využití vojenského brownfieldu v CHKO Poodří s podobným českým projektem. Jako druhý způsob diskuse jsem zvolila prezentaci názoru na nový návrh místního odborníka na regionální rozvoj Mgr. Kateřiny Genčiové.

Milovice

Projektů na obnovu brownfieldů je celá řada jak v ČR, tak ve světě. Typy obnovy vychází z podmínek brownfieldu. Zaměřila jsem se projekty revitalizace vojenských brownfieldů, které jsou navrženy za účelem ochrany přírody a krajiny.

Projekt srovnatelný s mým návrhem je realizován v bývalém vojenském prostoru Milovice. Cílem projektu je pastvou zamezit ústupu otevřené a polootevřené krajiny, zachránit mizející stepní společenstva. Nositelem projektu je nezisková organizace Česká krajina. V rámci tohoto projektu bylo z Velké Británie dovezeno stádo divokých koní. Koně se volně pohybují po prostoru vymezeném elektrickým ohradníkem, nevyžadují žádnou zvláštní péči (Město Milovice, 2015).

Vypásání Poodří koňmi je reálné, nicméně by bylo potřeba zajistit větší rozlohu pastvin, což je v území s celou řadou vlastníků pozemků obtížné. Ve vojenském areálu v Milovicích pozemky původně patřily armádě a nejsou rozčleněny mezi řadu jednotlivých vlastníků. Vojenské prostory je možné využít k chovu zvířat, každý z nich má své specifika, proto jejich obnova je jen těžko srovnatelná.

Názor na nový návrh místního odborníka Mgr. Kateřiny Genčiové

„Diplomantka přihlédla k možným rizikům a za zdůraznění stojí i to, že je sama realizátorem přípravy projektů. Práci vidím jako velmi zdařilou a obsahově nadprůměrnou. Slabinou jsou převážně velké finanční nákladny spojené s navrhovanými projekty. Naopak možnosti dobré spolupráce se všemi partnery projektů v území nabízejí jistá alternativní řešení.“ (Genčiová, 2015)

7 ZÁVĚR

Cílem diplomové práce bylo vytvořit návrh nového využití brownfieldu v CHKO Poodří. Na počátku práce jsem se seznámila s problematikou vojenských brownfieldů a jejich revitalizací. Při průzkumu areálu a studiu zdrojů jsem se zaměřila na stavby, sítě, zdroje vody, dopravní dostupnost, omezení, příležitosti dané územně plánovací dokumentací a existencí CHKO Poodří. Zjištěné informace posloužily jako podklad pro vytvoření návrhu nového využití. Obnova brownfieldů je značně nákladná činnost a v případě bývalého vojenského areálu v CHKO Poodří se neobejde bez čerpání dotací. Z minulých dotačních období a z dostupných informací lze usuzovat, že obnova využívání brownfieldů bude mít značnou podporu. Zdrojů financování je celá řada, osobně se přikláním k čerpání dotací administrovaných MAS Regionu Poodří. Tyto zdroje jsou dobře dostupné s přiměřenou administrační zátěží. Doporučuji se zaměřit na menší projekty, které jsou snáze realizovatelné a udržitelné.

Návrh se opírá o SWOT analýzu území. Ve své práci navrhuji komplexní řešení areálu, zohledňující potenciál lokality, širší vztahy v území, aktuální zdroje financování a potenciální investory. Jako realizátora preferuji pozemkový spolek Českého svazu ochránců přírody, který vznikne spoluprací tří dobře fungujících místních organizací.

Areál bude sloužit jako zázemí pro chov smíšeného stáda ovcí a koz. K ustájení budou sloužit dvě bývalé nádrže na pohonné hmoty. Stádo bude zajišťovat vypásání areálu a přilehlých několika přilehlých lokalit v CHKO Poodří. Pastva je uvedena v plánu péče o CHKO Poodří jako jedno z managementových opatření. Další nádrž bude sloužit jako ubytování pro brigádníky a návštěvníky. Poslední nádrž bude využívána jako přednáškový sál.

Areál bude energeticky soběstačný, odpadní vody budou likvidovány kořenovou čistírnou. V areálu a jeho okolí budou probíhat ekologicky a přírodovědně zaměřené programy.

Areál bude sloužit jako ukázka ekologického a udržitelného hospodaření. Realizace nového využití povede k lepší péči o CHKO, vytvoří zázemí pro komunitní a kulturní aktivity. V případě prosperity areálu je možné činnost rozšířit o výrobu mléčných produktů, vytvoření tradiční sušárny ovoce...

Lokalita má velký potenciál, její správné využití pozitivně ovlivní stav životního prostředí, poskytne inspiraci místním i návštěvníkům, vytvoří zázemí pro dobrovolníky a v neposlední řadě zvýšit ekologické smýšlení řadě jedinců.

8 LITERATURA

Publikované zdroje

BAGAEEN S., 2006: *Redeveloping former military sites: Competitiveness, urban sustainability and public participation*. *Cities* [serial online], pp. 339–352.

BINEK J., TOUŠEK V., GALVASOVÁ I., VĚŽNÍK A., KUNC J., SEIDENGLANZ D., HALÁSEK D., ŘEHÁK S., 2007: *Venkovský prostor a jeho oživení*. Georgetown, Brno, 140 s.

CLARK, C. M., 2009: *Drosscapes or Brownfields? Differing processes to bring redundant industrial land, including military sites, back into productive use*. Book Series: WIT Transactions on Ecology and the Environment pp. 175–186.

ČULEK M., GRULICH Vít., POVOLNÝ D., 1996: *Biogeografické členění České republiky*. Enigma, Praha, 347 s.

KADEŘÁBKOVÁ B., PIECHA M. a kol. 2009: *Brownfields. Jak vznikají a co s nimi*. Nakladatelství C.H. Beck, Praha, 138 s.

Ministerstvo obrany České republiky, 2014: *Ročenka ministerstva obrany 2013*. Ministerstvo obrany České republiky, Praha, 248 s.

Ministerstvo životního prostředí, 2007: *Regenerace brownfields*. Planeta, Ročník XV, 3/2007, 20 s.

MLÍKOVSKÝ J., STÝBLO P., 2006: *Nepůvodní druhy fauny a flóry České republiky*. ČSOP, Praha, 496 s.

RAST G., 2000: *Atlas niv Odry*. Deutschland: WWF Deutschland, 103 s.

ŠILHÁNKOVÁ V., a kol. 2006: *Rekonverze vojenských brownfields*. Univerzita Pardubice, Pardubice, 216 s.

ŠINDLÁŘOVÁ I., KOBZA M., 2008 *Řeky Moravskoslezského kraje, tepny krajiny, putování podél řek za památkami, přírodou a lidmi*. Poznání, Olomouc, 244 s.

ŠTĚFÁČEK S., 2008: *Encyklopedie vodních toků Čech, Moravy a Slezska*. Miloš Uhlíř – Baset, Praha, 743 s.

TOLSZ R., BRÁZDIL R., 2007: *Atlas podnebí Česka*. ČHMU, Praha, 255 s.

TOMÁŠEK M., 2007: *Půdy České republiky*. Česká geologická služba, Praha, 67s.

THORNTON G., FRANZ M., EDWARDS D., PAHLEN G., NATHANAIL P. 2007 *The challenge of sustainability, incentives for brownfield regeneration in Europe* Environ. Sci. Policy, 10 (2) (2007), pp. 116–134.

VRÁBLÍK P., 2007: *Regenerace brownfieldů v modelové oblasti Podkrušnohoří a možnost*

jejich revitalizace. Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, Ústí nad Labem, 97 s.

URBÁŠKOVÁ H., 2013: *Udržitelný rozvoj venkova*. Akademické vydavatelství CERM, s.r.o. Brno, 140 s.

Nepublikované zdroje

BUSCHOVÁ K., 2014: *Připravovaný územní plán obce Bartošovice*.

VOJENSKÝ PROJEKTOVÝ ÚSTAV PRAHA, 1964: *Projektová dokumentace k ALPH Bartošovice*.

GENČIOVÁ K., 2015: *Konzultace nového návrhu využití*.

Web

Agentura ochrany přírody a krajiny, 2014: *Zvláště chráněná území* Online. [cit. 2014–12–7]. Dostupné z: <http://drusop.nature.cz/ost/chrobjekty/zchru/index.php?frame>

Atlas vodních toků, 2014: *Odra*. Online [cit. 2014–11–7]. Dostupné z: http://www.pod.cz/atlas_toku/odra.html

Armáda České republiky, 2014: *Struktura*. Online [cit. 2015–01–19]. Dostupné na: <http://www.acr.army.cz/scripts/detail.php?id=5090>

Armáda České republiky, 2008: *Nepotřebný majetek*. Online [cit. 2015–01–19]. Dostupné na: <http://www.armadaceskerepubliky.cz/nepotrebnny-majetek-acr/>

Bartošovice, 2014: *Informace o obci*. Online [cit. 2014–12–7]. Dostupné z: <http://www.bartosovice.cz/>

Biological library, 2014: *Profil taxonu*. Online [cit. 2014–12–07]. Dostupné z: <http://www.biolib.cz/cz/taxon/id2898/>

Celostátní sčítání dopravy, 2010: *Interaktivní mapa*. Online [cit. 2014–12–7]. Dostupné z: <http://scitani2010.rsd.cz/pages/map/default.aspx>

CzechInvest, 2015. *Příklady regenerovaných brownfieldů*. Online [cit. 2015–01–24]. Dostupné na: <http://www.czechinvest.org/priklady-regenerovanych-brownfieldu>

Česká geologická služba, 2014: *Mapy*. Online [cit. 2014–10–7]. Dostupné z: <http://www.geology.cz/extranet/mapy/mapy-online>

Československá armáda. *Úvod*. Online [cit. 2015–01–20]. Dostupné na: <http://armada.vojenstvi.cz/>

Československé opevnění. *Historie*. Online [cit. 2015–01–24]. Dostupné na: <http://www.military.cz/opevneni/koncepce.html>

Český úřad zeměměřičský a katastrální, 2013: *Nahlížení do kn*. Online. [cit. 2014–06–25].

Dostupné z: <http://nahlizenidokn.cuzk.cz/VyberKatastrMapa.asp>

ČSOP Salamandr, 2014: *Likvidace křídlatky v povodí Odry*. Online [cit. 2014–11–7]. Dostupné z: <http://salamandr.info/projekty/uzavrene/likvidace-kridlatky-v-povodi-odry-i-2/>

ČSOP Bílé Karpaty, 2015: *Přived' ovečku...* Online [cit. 2015–02–19]. Dostupné z: <http://www.bilekarpaty.cz/csop/prived-ovecku>

ČSOP Nový Jičín, 2014: *O nás*. Online [cit. 2014–12–7]. Dostupné z: <http://www.csopnj.cz/>

ČSOP Studénka, 2014: *Úvodní stránka*. Online [cit. 2014–12–7]. Dostupné z: www.csop-studenka.cz

Databaze objektů, 2007: *Sklad ALPH – Bartošovice*. Online [cit. 2014-06-25]. Dostupné z: <http://databaze.fortifikace.net/index.php?q=objekt&id=268>

EHP a Norské fondy, 2014: *Základní informace*. Online [cit. 2014-12-12]. Dostupné z: www.eeagrants.cz/cs/programy/norske-fondy-2009-2014/cz09-cesko-norsky-vyzkumny-program/zakladni-informace

EHP a Norské fondy, 2014: *Základní informace*. Online [cit. 2014–12–12]. Dostupné z: <http://www.eeagrants.cz/cs/zakladni-informace>

EkoWatt, 2011: *Obnovitelné zdroje energie*. Online [cit. 2015-01-25]. Dostupné z: <http://www.ekowatt.cz/cz/informace/obnovitelne-zdroje-energie/energie-slunce---slunecni-teplo-ohrev-vody-a-vzduchu>

Fórum válka. *Vojenské objekty*. Online [cit. 2015–01–20]. Dostupné na: www.forum.valka.cz/viewtopic.php/t/66621/start/-1

Fórum válka. *Vojenské objekty*. Online [cit. 2015–01–20]. Dostupné na: <http://forum.valka.cz/viewtopic.php/t/84404/start/-1>

Finanční nástroje péče o přírodu a krajinu, 2014: *Podpora přirozených funkcí krajiny*. Online [cit. 2014–12–16]. Dostupné z: <http://www.dotace.nature.cz/popfk-programy.html>

Geoportál, 2014: *Mapy*. Online [cit. 2014–10–7]. Dostupné z: <http://geoportal.gov.cz/web/guest/map>

ČUZK, 2015: *Geoprohlížeč*. Online [cit. 2014–10–7]. Dostupné z: <http://geoportal.cuzk.cz/geoprohlizec/>

Kořenová čistička, 2015: *O kořenovkách*. Online [cit. 2015–02–19]. Dostupné z: <http://www.korenova-cisticka.cz/novinky.html>

Květena ČR, 2014: *Druhy* Online [cit. 2014–12–7]. Dostupné z: <http://www.kvetenacr.cz>

Letiště Ostrava, 2015: *Historie*. Online [cit. 2015-03-10]. Dostupné z: <http://www.airport-ostrava.cz/cz/page-historie-vznik-vyvoj/>

MAS regionu Poodří, 2014: *Kontakt*. Online [cit. 2014-12-7] Dostupné z: <http://www.mas.regionpoodri.cz/index.php?lang=cs>

MAS Regionu Poodří, 2014: *Leader 2007-2013*. Online [cit. 2014-12-07]. Dostupné z: <http://mas.regionpoodri.eu>

MAS Zubří země, 2014: *Co je to LEADER*. Online [cit. 2014-12-07]. Dostupné z: <http://www.zubrizeme.cz/co-je-leader/>

Města a obce, 2014: *Bartošovice*. Online [cit. 2014-12-07]. Dostupné z: <http://mesta.obce.cz/zsu/vyhledat-97.htm>

Město Milovice, 2015: *Tisková zpráva – Divocí koně v Milovicích*. Online [cit. 2015-01-30]. Dostupné z: http://www.mesto-milovice.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=9519&id_dokumenty=13668

Nadace OKD, 2012: *Granty*. Online [cit. 2014-12-16]. Dostupné z: <http://www.nadaceokd.cz/cs/granty/jak-pozadat-o-grant>

Nadace partnerství, 2014: *Granty*. Online [cit. 2014-12-16]. Dostupné z: <http://www.nadacepartnerstvi.cz/Granty/Pro-zadatele/Ostravsko>

Národní databáze brownfieldů, 2008: *Informace o projektu*. Online [cit. 2015-01-19]. Dostupné na: <http://www.brownfielddy.cz/informace-o-projektu/>

Natura 2000, 2014: *Co je natura 2000*. Online [cit. 2014-12-07]. Dostupné z: <http://www.nature.cz/natura2000-design3/sub-text.php?id=2102&akce=&ssHledat>

Noramb, 2014: *Brožura*. Online [cit. 2014-12-12]. Dostupné z: www.noramb.cz/Global/SiteFolders/webpra/dokumenty/Brozura_CZ_WEB.pdf

NSMAS, 2014: *MAS*. Online [cit. 2014-12-07]. Dostupné z: <http://nsmas.cz/o-nas/mistni-akcni-skupiny/>

Obchodní rejstřík, 2014: *Ales Majírek*. Online [cit. 2014-12-7]. Dostupné z: <http://rejstrik.penize.cz/ales-majirek>

Operační program podnikání a inovace, 2010: *Program podpory Eko-energie*. Online [cit. 2014-12-16]. Dostupné z: www.mpo-oppi.cz/ekoenergie/

Operační program životního prostředí, 2014: *Stručně o OPŽ*. Online [cit. 2014-12-07]. Dostupné z: <http://www.opzp.cz/sekce/16/strucne-o-opzp/>

Palladium offices, 2012. *Historie*. Online [cit. 2015-01-20]. Dostupné na: <http://www.palladiumoffices.cz/cz/palladium/historie.htm>

Portál eAGRI, 2014: *Charakteristika hlavních půdních jednotek*. Online [cit. 2014–06–02]. Dostupné z: eagri.cz/public/web/mze/legislativa/pravni-predpisy-mze/tematicky-prehled/100163547.html

Portál farmáře, 2014: *Veřejný registr půdy*. Online [cit. 2014–06–29]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/app/lpisext/lpis/verejny/>

Správa CHKO Poodří a Krajské středisko Ostrava, 2015: *Poodri.ochranaprirody.cz*. Online [cit. 2015–02–03]. Dostupné z: <http://poodri.ochranaprirody.cz/o-chko-poodri/>

Statní zemědělský intervenční fond, 2013: *Program rozvoje venkova*. Online [cit. 2014–12–07]. Dostupné z: www.szif.cz/cs/program-rozvoje-venkova

Studénka, 2014: *Veřejná finanční podpora – granty a dotace*. Online [cit. 2014–12–16]. Dostupné z: <http://www.mesto-studenka.cz/verejna-financni-podpora>

SZIF, 2014: *Program rozvoje venkova*. Online [cit. 2014–12–11]. Dostupné z: <http://www.szif.cz/cs/prv2014>

Triangle, 2015. *Obecné informace*. Online [cit. 2015–01–24]. Dostupné na: www.triangle-city.cz/cs/obecne-informace

Vláda, 2014: *Aktuálně*. Online [cit. 2014–12–16]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/vlada-schvalila-postup-obci-pri-poskytovani-dotaci-104564/>

9 SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. č.1: Zastoupení brownfieldů v ČR podle využití.....	11
Obr. č.2: Struktura brownfieldů v ČR dle plochy.....	12
Obr. č.3: Lokalizace areálu.....	22
Obr. č.4: Rozmístění staveb.....	31
Obr. č.5: Strojovna.....	32
Obr. č.6: Řez nádrží	33
Obr. č.7: Nadzemní potrubí.....	34
Obr. č.8: Návrh loga.....	49
Obr. č.9: Návrh nového využití.....	51
Obr. č.10: Územní vztahy nového návrhu	52
Obr. č.11: Trasy programů.....	55

10 SEZNAM TABULEK

Tab. 1: Základní klimatologické informace.....	25
Tab. 2: Frekventovanost silnice na Bartošovice.....	30
Tab. 3: Vlastnické vztahy.....	31
Tab. 4: SWOT analýza.....	36
Tab. 5: Spotřeba teplé vody.....	44
Tab. 6: Přínosy projektu.....	56
Tab. 7: Přehled financování.....	57

11 SEZNAM ZKRATEK

AOPK	ČR Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky
ČSOP	Český svaz ochránců přírody
D-O-L	Dunaj-Odra-Labe
EHP	Evropský hospodářský prostor
CHKO	Chráněná krajinná oblast
JZD	Jednotné zemědělské družstvo
KPÚ	Komplexní pozemková úprava
k.ú.	Katastrální území
MAS	Místní akční skupina
MO	Ministerstvo obrany
NP	Národní park
OPŽP	Operační program životního prostředí
POPFK	Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny
PR	Přírodní rezervace
PRV	Program rozvoje venkova
SCHKO	Správa chráněné krajinné oblasti
ZCHÚ	Zvláště chráněné území
SWOT	Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond

PŘÍLOHY

PŘÍLOHA Č. 1: FOTODOKUMENTACE

Fotodokumentace: areál a okolí (Bartošová, 2014).

Zarostlá nádrž

Garáž

Transformační stanice

Lapol

Fotodokumentace činnosti v areálu: kácení slivoně myrobalánu, sběr odpadů (Bartošová, 2014).

Fotodokumentace: jednání o novém využití areálu (Bartošová, 2014).

PŘÍLOHA Č. 2: ZÁPIS

Zápis z projednávání areálu Koryta

Zapisovatel: Bc. Eva Bartošová

Jednání proběhlo 14.8.2014.

Účastníci jednání: A. Majírek (soukromý zemědělec), P. Orel (ČSOP Nový Jičín), O. Usvald. (Mas regionu Poodří), O. Bartoš (ČSOP Studénka).

V první části se zúčastnění zástupci dotčených organizací seznámili s areálem. V rámci exkurze bylo možno nahlédnout do strojoven a nádrží. Druhá část probíhala v budově SCHKO. Základní údaje o areálu a nejdůležitější body jeho revitalizace shrnula v prezentaci Bc. Eva Bartošová. Po prezentaci následoval brainstorming.

Návrhy, stanoviska jednotlivých zúčastněných:

A. Majírek: projevil zájem o využití velké garáže, zakoupení budov v části u vchodu do areálu. Nebrání se využívání cesty přes jeho pozemky. Zatím nemá žádné konkrétní nové záměry, bude nadále pokračovat ve stávajícím využívání areálu (extenzivní zemědělská výroba, uskladnění techniky).

P. Orel: konstatoval, že je potřeba dobře zvážit navrhované zařazení pozemků v připravovaném územním plánu. Navrhuje založení nového pozemkového spolku, který by mohl provádět svou činnost na pozemcích pronajatých AOPK ČR. Extenzivní chov ovcí, koz by měl být v rukou zkušeného zemědělce ideálně A. Majírka. Lokalita je vhodná pro praktickou ochranu přírody, sledování biotopů. Zpřístupnění veřejnosti by mělo být omezené. ČSOP NJ shledává lokalitu vhodnou pro vypouštění sýčka a instalaci ptáčích budek.

O. Usvald: preferuje přístup přes pozemky A. Majírka. Doporučuje postupné vytvoření zázemí pro zpracování výrobků spojených s chove ovcí a koz. Na podobné projekty je možno skrz LEADER sehnat podporu. Podotýká, že proběhne možná poslední plánovací období 2014–2020 a je potřeba využít možnosti čerpání podpory. Areál je potřeba řešit hned a kompletně. Pod areálem navrhuje rybníkem s chovem ryb. Lokalita je vhodná pro ekovýchovu dětí s využitím potenciálu zájemců z Ostravy a okolí. Projekty areálu mohou být podpořeny MAS pokud budou zapracovány do strategie (projektový záměr). Takové projekty ale nemůže podávat AOPK ČR. Vhodnými nositeli jsou neziskové organizace, které jsou členy MAS.

O. Bartoš: navrhuje vytvoření různých stanovišť prezentujících charakteristické biotopy CHKO Poodří. Doporučuje využít možnosti ukázky zpracování produktů a jejich prodej.

Přístupová cesta je ideální přes pozemky A. Majírka. Vedení cyklostezky přes areál nepreferuje. Dále konstatuje, že nezisková organizace ČSOP Studénka byla pozemkovým spolkem a stačí pouhé obnovení členství.

Připomínky AOPK: na projekty spojené s pastvou lze čerpat z PPK. Je nevhodné používat cestu vedoucí přes pozemky A. Majírka. Lapol nemá další využití a musí být zabezpečen, ideálně úplně zlikvidován. Pozemky vhodné pro propojení s CHKO Poodří je potřeba vyměnit s M. Podešvovou a A. Majírkem. Navrhují vytvoření pozemkového spolu Poodří.

Návrhy změny v připravovaném územním plánu:

Většina zúčastněných se přiklání k možnosti napojení cyklostezky na existující polní cestu. Posunutí hranice mezi plochou extenzivního využívání a občanské vybavenosti. Zvážení rozdělení areálu na více druhů ploch.

Závěr: jednání proběhlo úspěšně. Strany se dohodly na dlouhodobé spolupráci.

PŘÍLOHA Č.3: ÚZEMNÍ PLÁN

Připravovaný územní plán (Buschová, 2014)

